

REGION
NORDHORDLAND

Interkommunal plan for
sjøareal i Nordhordland

Alver, Austrheim, Fedje, Gulen,

Masfjorden, Modalen, Osterøy og Vaksdal

**Planskildring –
høyring og offentlig ettersyn 20.10.2022**

Forsidefoto: Eivind Senneset/Region Nordhordland

Innhald

1. Samandrag	5	
2. Bakgrunn	6	
2.1. Planområde	7	
2.2. Dagens situasjon (Arealplan, KPA)	8	
2.3. Regionale planar og nasjonale føringar	8	
2.3.1. Nordhordland UNESCO Biosfæreområde		8
2.3.2. Nasjonale føringar		9
2.4. Krav om konsekvensutgreiing og risiko - og sårbaranalyse	10	
3. Føremål med planarbeidet	11	
3.1. Innleiing	11	
3.2. Føremål	11	
3.3. Resultatmål	11	
4. Planprosessen	12	
4.1. Framdrift	12	
4.2. Organisering av planprosessen	13	
4.2.1. Interkommunalt samarbeid og samordning		13
4.2.2. Interkommunalt planutval (IKPU)		13
4.2.3. Styringsgruppe og prosjektleiar		14
4.2.4. Arbeidsgruppe		14
4.2.5. Koordinator		14
4.2.6. Regional og statleg referansegruppa – myndigheitene		15
4.2.7. Referansegrupper		15
4.2.8. Organisasjonskart og framstilling av planen		15
4.3. Medverknad og dialog i planprosessen	16	
5. Planområdet og arealbruken i dag	19	
5.1. Planområdet	19	

5.2. Kulturminne og kulturmiljø	19
5.3. Friluftsliv og folkehelse	20
5.4. Naturmangfald	20
5.5. Vill laksefisk, sjøaure og anadrome vassdrag	21
5.6. Fiskeri og gyte- og oppvekstområde	24
5.7. Akvakultur	26
5.8. Forureining og utslepp	34
5.9. Infrastruktur til sjøs	36
6. Skildring av planforslaget	37
6.1. Hovudformålet - Bruk og vern av sjø og vassdrag, med tilhøyrande strandsone –(V) (SOSI 6001)	37
6.2. Ferdsle (FE) (SOSI 6100)	37
6.3. Farlei (FA) og hamneområde i sjø (SOSI 6200)	38
6.3.1. Hamneområde i sjø (HOS) (SOSI 6220)	38
6.3.2. Småbåthamn (SH) (SOSI 6230)	38
6.3.3. Bøyehamn (BØH) (SOSI 6240)	38
6.4. Fiske, låssetting og gyteområde (FI) (SOSI 6300)	38
6.4.1. Hovud og bilei (LED) (SOSI 6211)	39
6.5. Akvakultur (AKV) (SOSI 6400) og kombinert formål –Akvakultur og ferdsle (AF) (SOSI 6800)	39
6.6. Naturområde (NO) (SOSI 6600)	41
6.7. Friluftsområde (FV) (SOSI 6700)	41
6.8. Område med kombinerte føremål i sjø og vassdrag med eller utan tilhøyrande strandsone (VK) (SOSI 6800)Friluftsområde (FV) (SOSI 6700)	42
6.9. Område knytt til landformål	42
6.10. Omsynssoner	43
7. Konsekvensutgreiing og verknad av planforslaget	44
7.1. Konsekvensutgreiing –metode og grunnlag	44
7.2. Konsekvensutgreiing - arealinnspeil –prosess –avbøtande tiltak	45
7.2.1. Grunnlag for KU og ROS	45
7.2.2. Nærare vurdering og avbøtande tiltak	46
7.3. Arealinnspeil som er tatt med i planforslaget	48
7.3.1. Innspeil som har liten/ingen konfliktgrad	48
7.3.2. Innspeil der avbøtande tiltak vert å redusere arealet	49

7.3.3. Innspel der avbøtande tiltak vert å fremje plankrav	50
7.3.4. Arealinnspel som del av omstrukturering – betre lokalitet	50
7.3.5. Arealinnspel andre forhold	51
7.3.6. Innspel som er KU vurdert og tatt inn i planforslaget –oversikt	52
7.3.7. Andre planinnspel som er tatt inn som ikkje krev KU	53
7.4. Verknad av plantiltaka og planen sin moglege konsekvensar	57
7.5. Innspel som ikkje er tatt inn i planforslaget	59
8. Oversikt over aktuelle formål og avsatte areal i planområdet	60
9. Utfordringar som ikkje let seg løyse i planforslaget	61

1. Samandrag

Kommunane Alver, Austrheim, Fedje, Gulen, Masfjorden, Modalen, Osterøy og Vaksdal har i fellesskap utarbeida ein interkommunal plan for sjøareala i kommunane. Interkommunal plan for sjøareal er ein plan på kommuneplannivå, jamfør kap. 9 i plan- og bygningslova (pbl). Det skal fastsettest juridisk bindande arealbruk med føreseigner og retningslinjer.

Planområdet gjeld berre for sjøområda. Det vil sei frå flomålet i elveosar og ned til sjøbotn. Avgrensing ut i sjø er 1 nautisk mil utanfor grunnlinja (sjå Fig.2).

Planen tek utgangspunkt i gjeldande arealplan i dei respektive kommunar. Ein arealplan skal vise hovudtrekka i korleis areala skal brukast og vernast, samt kva omsyn som må takast i vare ved disponering av sjøareala.

Planområdet går frå hav til innerst inne i fjordane. Det er mange interesser som er knytta opp i mot sjøareala som til dømes:

- Friluftsliv og folkehelse
- Naturmangfald
- Kulturminne og kulturmiljø
- Vill laksefisk, sjøaure og anadrome vassdrag
- Fiskeri og gyte- og oppvekstområde
- Akvakultur
- Ferdsle til sjøs – infrastruktur

I ein arealplan må desse vegast opp i mot kvarandre. Det er 62 konkrete arealinnspel som er KU og ROS vurdert. Av desse er 40 innspel tatt med i forslaget. Det er gjort endringar (avbøtande tiltak) på ein del av innspela for å redusere konflikten med andre interesser. Føresegnene set miljøkrav til alle tiltak som skal gjennomførast. Det er i forslaget tatt med omsynssone for laksegiljene og eit friluftsområde i Radfjorden ved Vetås.

2. Bakgrunn

Kommunane Alver, Austrheim, Fedje, Gulen, Masfjorden, Modalen, Osterøy og Vaksdal har i fellesskap utarbeida ein interkommunal plan for sjøareala i kommunane.

Det er mange interesser knytt til kystsona og sjøareala. Aukande konkurranse og interessekonfliktar gjer det utfordrande å forvalte sjøareala. Kommunen har mynde over arealbruken i sjøområda etter plan- og bygningslova, og ansvar for å skape føreseielege rammer. Til dette trenger kommunen eit godt styringsverktøy.

Interkommunal plan for sjøareal er ein plan på kommuneplannivå, jamfør kap. 9 i plan- og bygningslova (pbl). Det skal fastsettest juridisk bindande arealbruk med føreseigner og retningslinjer.

Den interkommunale planen skal presenterast samla, men kvar kommune skal gjennomføre planprosess for sitt sjøareal som om det var sin eigen plan. Dette planarbeidet for sjøareala skal gjerast slik at det vert ein naturleg del av ein samla arealdel av kommuneplanen (KPA) for kvar av kommunane som deltek. Planen vert utarbeidd etter prosessreglane i plan- og bygningslova.

Planprogrammet er grunnlaget for arbeidet og det Interkommunale planutvalet (IKPU) vedtok planprogrammet i møte 21.06.2021.

2.1. Planområdet

Fig.1 Planområdet

Planområdet omfattar sjøareala i kommunane Alver, Austrheim, Fedje, Gulen, Masfjorden, Modalen, Osterøy og Vaksdal.

Planområdet gjeld berre for sjøområda. Det vil sei frå flomålet i elveosar og ned til sjøbotn. Avgrensing ut i sjø er 1 nautisk mil utanfor grunnlinja (sjå Fig.2).

Planområdet omfattar ulike sjøområde, frå open eksponert kyst til meir beskytta fjordar, store fjordbasseng og opne sund. Djupne, botntopografi, utskifting av vatn og eksponering varierer i stor grad.

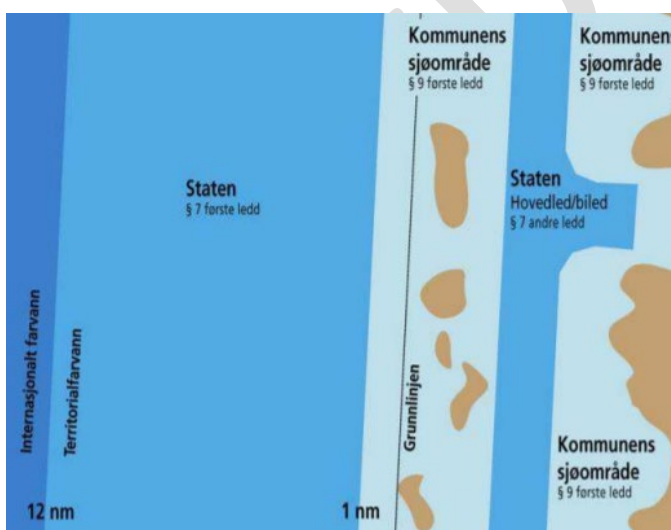

Fig.2 Verkeområde – Tilhøvet mellom pbl. og Hamne- og farvasslova

I sjøen gjeld [plan- og bygningsloven § 1-2](#) ut til ei nautisk mil utanfor grunnlinja, definert av dei yste holmar og skjær.

Det er mange ulike og aktuelle tema i området og der er stor skipstrafikk knytt til mellom anna Fensfjorden. Det gir føringar for korleis arealet kan disponerast, og korleis forvaltningsansvaret er fordelt, jamfør figur 2.

Sjøområda si grense mot land er definert ved "generalisert felles kystkontur". [Grensa går ved middel høgvatn](#)

Stat og kommune har delt mynde etter havne- og farvannslova (hfl). Forskrift om farleder (farledsforskrifta) definerer Kystverket si mynde etter havne- og farvannslova og skil mellom kommunalt sjøområde og hovud- og bilei.

2.2. Dagens situasjon (Arealplan, KPA)

Planen tek utgangspunkt i gjeldande areal plan i dei respektive kommunar. Ein arealplan skal vise hovudtrekka i korleis areala skal brukast og vernast, samt kva omsyn som må takast i vare ved disponering av sjøareala.

Arealdelen er eit verktøy for å gjennomføre dei måla som er satt i samfunnsdelen i kommuneplanen, samtidig som arealdelen skal være utforma i eit langsiktig perspektiv.

Tabell 1: Status arealplan (KPA)

Kommune	Status kommuneplanens arealdel	Status sjøareal
Alver	Vedtatt 2019 (3 delplanar)	Del av arealplan
Austrheim	Vedtatt 2019 kommuneplanen sin arealdel	Del av arealplan
Fedje	Vedtatt 2013	Del av arealplan
Gulen	Under revisjon. Planlagt vedtatt 2021.	Del av arealplan
Masfjorden	Vedtatt 2019 kommuneplanen sin arealdel	Del av arealplan
Modalen	Vedtatt 2015	Del av arealplan
Osterøy	KPD for sjø og strandsone 2018-2027. Oppstart revisjon av KPA vår 2021.	Del av arealplan
Vaksdal	Vedtatt 2019	Del av arealplan

2.3. Regionale planar og nasjonale føringar

2.3.1. Nordhordland UNESCO Biosfæreområde

Nordhordland er det einaste UNESCO Biosfæreområde i Noreg. Overordna mål for Nordhordland UNESCO Biosfæreområde er at ein skal byggje på det beste frå fortida og leggje til rette for ei framtid som sikrar berekraftig bruk av alle ressursane i samfunnet - til nytte og glede for folk i dag og for kommande generasjonar.

Oppfylging av FNs berekraftsmål ligg til grunn for alt arbeidet i biosfæreområdet. UNESCO sitt biosfæreprogram, Man and the Biosphere (MAB), vart etablert i 1971. Det har fokus på forvaltning, forskning og undervisning om berekraftig bruk av økosystem og naturressursar. Programmet utnemner biosfæreområde som skal fungere som læringsstader for berekraftig utvikling. Det er i dag 727 biosfæreområde i til saman 131 land. 259 område ligg i Europa og 11 i Norden.

Isøknaden til UNESCO trakk ein særleg fram vatn og fisk som sær s viktige ressursar i Nordhordland, og som krev ei berekraftig forvaltning. Det var skildring av område med spesiell høg naturverdi, mellom anna den nasjonale laksefjorden i Osterfjorden.

Som eit Biosfæreområde har kommunane i Region Nordhordland eit ekstra ansvar for at bruken av sjøareala skjer på ein berekraftig måte.

2.3.2. Nasjonale føringar

I Regjeringa sin «**Nasjonale forventningar til regional og kommunal planlegging 2019 -2023**» er det klare forventningar til kommunal og interkommunal planlegging for sjøareal. Det skal mellom anna sikre at FN sine berekraftsmål vert nådd. Auka bruk av dei kystnære sjøareala har gitt auka behov for arealplanar som er interkommunale. Arealplanlegging i sjø er viktig for å sikre det langsiktige arealbehovet for fiskeri - og havbruksnæringa, samstundes som andre samfunns- og miljøinteresser vert ivareteke.

«**Veilederen for planlegging i sjø**» (mai 2021) frå Kommunal- og moderniseringsdepartementet gir råd om forvaltninga av kystnære sjøområda ved bruk av plan- og bygningsloven. Den understrekar at regionale planar er viktige for å sikre ein langsiktig, heilskapleg, forutsigbar og berekraftig forvaltninga av kystsona. Det må også sikrast ein god samordning mellom plan- og bygningsloven og sekt orlover som dei ulike mynde forvaltar for å finne berekraftige løysingar.

I Regjeringa (Nærings- og fiskeridepartementet) sin «**Havbruksstrategi**» frå 2021 er det forventa at kommunane set av godt og eigna areal til havbruk som gir grunnlag for vekst i sjømatnæringa. Med godt og eigna areal er det presisert at det er areal som kan fasilitere berekraftig oppdrett. Det er også forventa at arbeidet med arealplan for sjø må skje på tvers av kommunegrensene og oppmodar om interkommunalt samarbeid.

I Regjeringa (Klima- og miljødepartementet) sin «**Handlingsplan for ville bestandar av atlantisk laks**» frå 2021 er det klare forventningar til forvaltninga av sjøareala. Der er det peika på Noreg sitt ansvar for å ta vare på den viltlevande atlantiske laksen. Innsiget av laks til norske vassdrag er halvert samanlikna med nivåa midt på 80-talet. Den norske bestanden av viltlevande atlantisk laks utgjer 1/3 av alle attverande bestandar av arten og det gir Noreg har eit spesielt stort ansvar. Etter at den handlingsplanen vart vedteke har villaksen blitt raudlista. Handlingsplanen peikar på at lakselus er den største risikoen for å gjere ytterlegare skade på villaksen. Det står mellom anna følgjande; «*Det vil bli viktig å leggje til rette for teknologiutvikling som kan bidra til å løyse miljø- og arealutfordringar i havbruksnæringa.*»

Viser til vedlegg «Kjelder til kunnskapsgrunnlaget» for meir detaljert informasjon og oversikt.

2.4. Krav om konsekvensutgreiing og risiko- og sårbaranalyse

Plan- og bygningslova § 4-2, andre ledd slår fast at kommuneplanar med retningslinjer eller rammer for framtidig utbygging skal ha ei særskilt vurdering og skildring – *ei konsekvensutgreiing* – som viser planen sin verknad for miljø og samfunn. Ein interkommunal plan er å oppfatta som kommuneplanen sin arealdel, ref. planprogrammet. Etter forskrift om konsekvensutgreiingar for planar etter plan- og bygningslova (§6a), 2017, er slike planar alltid omfatta av kravet til konsekvensutgreiing, når planen fastset rammer for nye utbyggingstiltak.

Føremålet med utgreiinga er å få fram viktige miljø- og samfunnsverdiar, kva verknad ei eventuell utbygging vil ha for desse verdiane, og kva som kan gjerast av avbøtande tiltak for redusera negative verknader. Det gjeld òg alle endringar som kan ha innverknad på miljø og samfunn. Plan- og bygningslova § 4-3 stiller i tillegg krav om risiko- og sårbaranalysar (ROS) ved alle planar før ei utbygging evt. kan skje. I kommuneplanens arealdel skal potensiell fare avklarast, og ROS- analysen skal nyttast til å styra at utbyggingsområde vert lagt til trygge område.

Det samla talet på endringsforslag som er omfatta av konsekvensutgreiing og ROS - analyse, er 61 stk.

3. Føremål med planarbeidet

3.1. Innleiing

Eit hovudformål med planlegging etter plan- og bygningslova er å fremme berekraftig utvikling og bidra til samordning av statlege, regionale og kommunale oppgåver. Areal- og samfunnsplanlegging er ein sentral del av kommunane sitt arbeid med samfunnsutvikling.

Planen skal vere ein arealplan for sjøareala, der heilskapen blir varetatt over kommunegrensene. Gjennom planarbeidet skal det utviklast langsiktige rammer for berekraftig arealbruk, forvaltning og verdiskaping i sjøområda. Planen skal munne ut i ein juridisk bindande plan på kommuneplannivå.

3.2. Føremål

Planen skal vere eit verktøy for langsiktig forvaltning av sjøareala i kommunane i tråd med prinsippet om berekraftig utvikling.

3.3. Resultatmål

Arealplanen skal syne hovudtrekka i korleis areala skal nyttast og vernast, og kva viktige omsyn som må takast vare på ved disponeringa av areala. Planen skal gi grunnlag for langsiktig og positiv samfunnsutvikling i kommunane både med omsyn til næringsutvikling og bulyst.

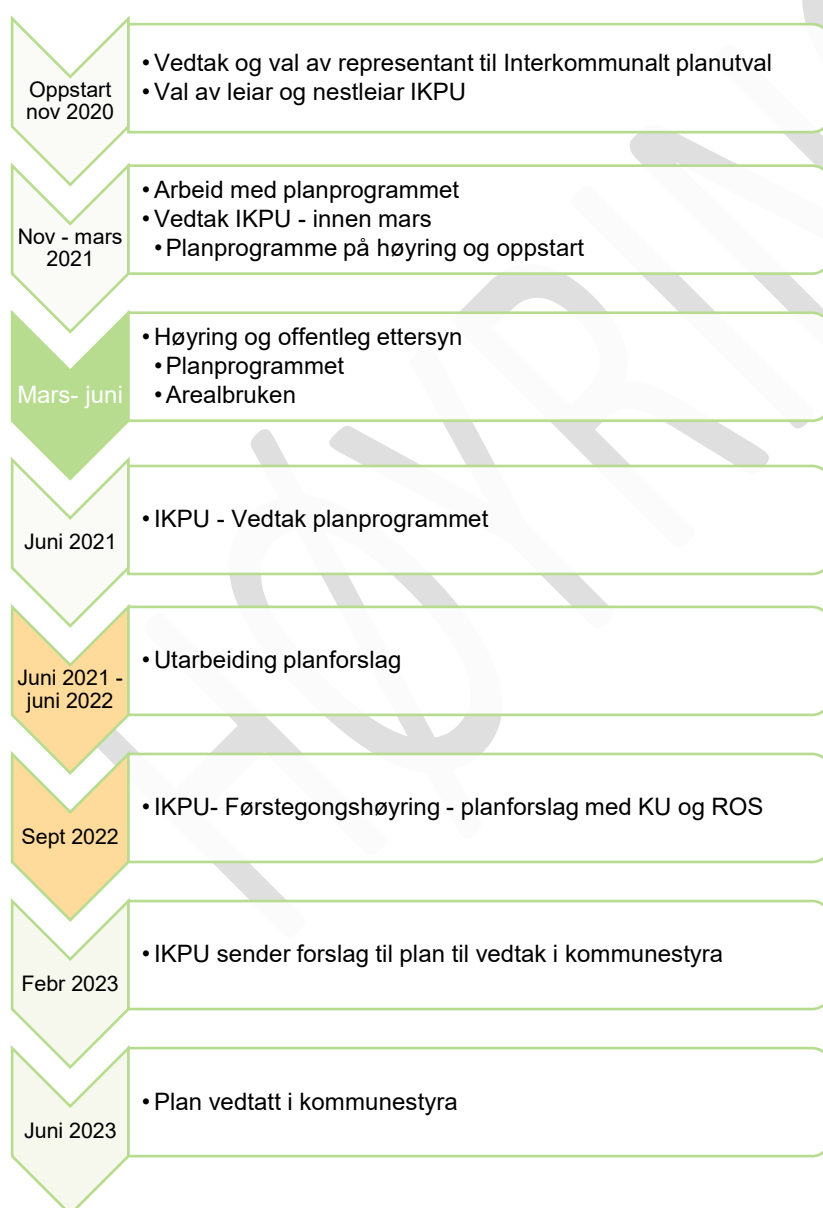
Planen skal vere eit kunnskapsbasert forvaltningsverktøy for kommunane. Gjennom planarbeidet skal det utviklast langsiktige rammer for berekraftig arealbruk, forvaltning og verdiskaping i kystsona.

Planen og prosessen skal avklare ulike interesser og vere konfliktførebyggjande.

4. Planprosessen

4.1. Framdrift

Arbeidet starta opp hausten 2020 og planprogrammet vart vedteke sommaren 2021. Det var temavise møte med friluftsansjasjonar og næringa hausten 2021. Arbeidet med kunnskapsgrunnlaget for område starta opp hausten 2021. IKPU sender planen på 1. gongs høyring i september 2022. Prosjektet følgjer tidsplanen som er i planprogrammet.

Figur 1: Framdriftsplan

4.2. Organisering av planprosessen

4.2.1. Interkommunalt samarbeid og samordning

Kommunestyra i dei deltakande kommunane vedtok hausten 2020 å ta del i interkommunal plan for sjøareal. Kommunestyret valte representant og vararepresentant til interkommunalt planutval (IKPU), jf. §§ 9-2 og 9-3. Kommunestyret delegerte planmynde til IKPU. Kapittel 11 i plan og bygningsloven set rammer for planlegginga med kva type formål og føresegner som kan gjevast i planen. Ein interkommunal plan er ikkje ein «overkommunal plan», men ei samansetting av fleire formelt sjølvstendige kommunale planar «bygd» på ein heilskapleg vurdering.

4.2.2. Interkommunalt planutval (IKPU)

Det interkommunale Planutvalet (IKPU) er eit politisk oppnemnd styre som skal leie planarbeidet jf. pbl § 9-2. Dei deltakande kommunane har overført mynde til å treffe vedtak om planprosessen til IKPU, jf. § pbl 9-3. IKPU har ansvaret for å legge politiske føringar for planen sitt mål og innhald. IKPU vedtar forslag til planomtale, plankart og føresegner, gjennomfører offentlig ettersyn og innstiller det endelege planforslaget til kommunestyra for vedtak.

Medlemmene i IKPU har ansvar for kommunikasjon med det politiske miljø i eigen kommune. Det er avgjerande at kommunestyra har eigarskap til planarbeidet. Kommunestyra har hausten 2020 vald følgjande medlem:

Tabell 2: Samansetning av interkommunalt planutval (IKPU)

Kommune	Fast medlem	Varamedlem
Alver	Malin Andvik	Anne Grete Eide
Austrheim	Per Lerøy	Inger Lise Brekke
Fedje	Stian Herøy	Bjørn Solbakk
Gulen	Hallvard Oppedal	Bjarte Undertun
Masfjorden	Karsten Totland	Torill Torsvik Størkeresen
Modalen	Kjetil Eikefet	Ann-Jorunn Farestveit
Osterøy	Lars Fjeldstad	Hjalti Heimir Gislason
Vaksdal	Hege Eide Vik	Kjartan Haugsnes

Det interkommunale planutvalet hadde konstituerande møte fredag 13.11.2020 og valde einstemmig:

- Leiar - Hallvard Oppedal (Gulen)

- Nestleiar - Lars Fjeldstad (Osterøy)

4.2.3. Styringsgruppe og prosjektleiar

Rådmannsgruppa er styringsgruppa med ansvar for prosjektet si framdrift, ressursbruk og økonomi.

4.2.4. Arbeidsgruppe

Arbeidsgruppa består av ein administrativ fagperson frå kvar kommune som skal bidra i utforminga av planen. Det er rådmann i kvar einskild kommune som har oppnemnd medlem til arbeidsgruppa. Arbeidsgruppa vert leia av Kristin Nåmdal (Alver kommune).

Tabell 3: Samansetning av arbeidsgruppa for interkommunal plan for sjøareal (AIK) og faglege ressursar

Kommune	Medlem
Alver	Kristin Nåmdal (leiar)
Austrheim	Asbjørn Toft
Fedje	Jan Torry Jenset Sande – ut 2021 - Asbjørn Toft ivaretok Fedje etter det
Gulen	Ingvild M. Høydal
Masfjorden	Sveinung Toft
Modalen	Jo Bjarte Tømmerbakke
Osterøy	Pelle Engesæter
Vaksdal	Knut Trøfall
Planfagleg ressurs	Hans Kristian Dolmen
Kart ressurs	Terje Villanger
Koordinator	Bent Gunnar Næss

Arbeidsgruppa har vore sentral i dei faglege vurderingane i utarbeidinga av planomtale, konsekvens-utgreiing og ROS-analyse. Kvar einskild kommune har i tillegg ivaretatt det som om det var ein eigen kommunedelplan for sjøareal.

4.2.5. Koordinator

Region Nordhordland IKS (RNI) si rolle i prosjektet er å vere ein fasilitator/tilretteleggjar og koordinator i prosjektet. RNI sin person vil samarbeide tett med arbeidsgruppa, styringsgruppa og IKPU.

4.2.6. Regional og statleg referansegruppa – myndigheitene

For å sikre ein god planprosess og få tidlege avklaringar frå regionale myndigheiter er det oppretta ei referansegruppe for myndigheitene. Dette for å kunne få gode innspel så tidleg som mogleg i prosessen. I tillegg til dei aktuelle myndigheitene (jf.tab.8) vil Havforskingsinstituttet delta, og deira hovudoppgåve vil vere å rettleie og finne fram det beste faglege grunnlaget.

Tabell 4: Samansetning av referansegruppa

Mynde	Deltakar
Kystverket	Turid Susort Jansen
Fylkesmannen i Vestland	Hege Hellesø*
Vestland Fylkeskommune	Torbjørn Hasund Endre Korsøen
Fiskeridirektoratet	Ina Giil Solheim og Ola Midttun
Mattilsynet	Kjersti Kongsgården Fremmerlid
Havforskingsinstituttet	Vivian Husa og Terje van der Meeren

*Ulike personar/avdelingar har deltatt

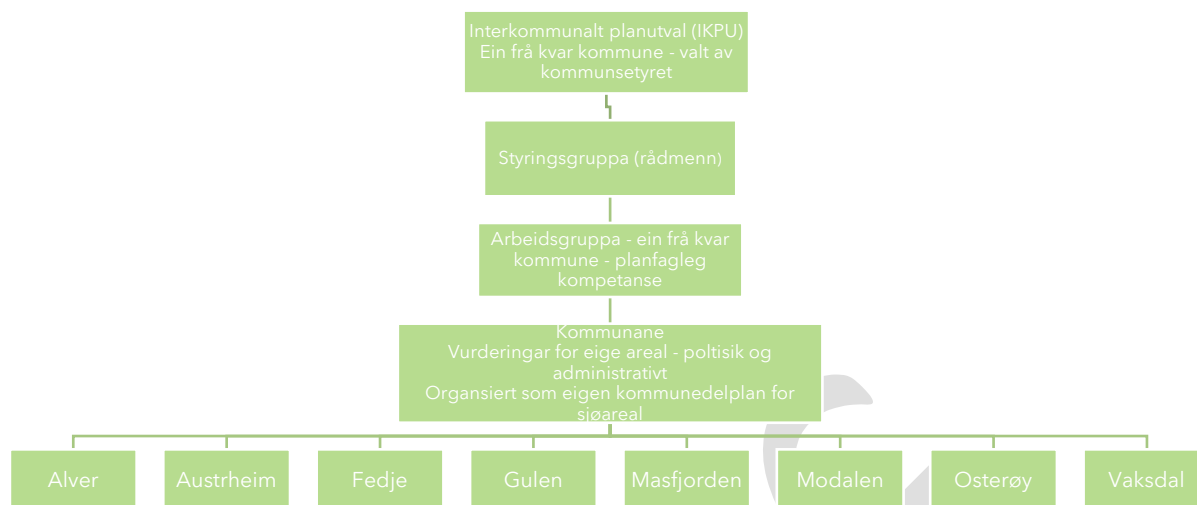
4.2.7. Referansegrupper

For å sikre ein god planprosess og få tidlege avklaringar vil ein ha god kontakt med næringslivet og frivillige lag og organisasjonar. Det er oppretta to referansegruppe:

- Næringslivet – representert med Nordhordland Næringslag
- Organisasjonar på regionalt nivå – som tek i vare friluft og miljøinteressene
 - Nordhordland Naturvernforbund
 - Bergen og omland friluftsråd (BOF) – dei tek i vare også Nordhordland Turlag sine interesser
 - Forum for Natur og Friluftsliv Hordaland og Sogn og Fjordane

4.2.8. Organisasjonskart og framstilling av planen

REGION NORDHORDLAND	Alver, Austrheim, Fedje, Gulen, Masfjorden, Modalen, Osterøy, Vaksdal
-------------------------------	--

Figur 2: Organisasjonskar

Figur 3: Organisering med interkommunalt planutval

4.3. Medverknad og dialog i planprosessen

Planarbeidet har som formål å sjå til at alle interesser i sjøareala og deira behov for areal blir lagt fram og vurdert. Dette gir dei politiske mynde ei betre grunnlag for sine avgjerd.

Dei formelle prosedyrekrava er knytt til kommuneplanen, og interkommunalt plansamarbeid i samsvar med pbl kap.9, og er skildra i pbl kap. 5 og 11.

Planarbeidet og prosessen med å utarbeide plan kan grovt delast i dei fem fasane (i) planprogramfase, (ii) planfase, (iii) høyringsfase, (iv) planvedtak og (v) gjennomføring. Prosessen vert styrt av reglane etter plan- og bygningslova som set minstekrav til medverknad.

Utarbeiding av **planprogram (fase 1)** utgjør den formelle oppstarten av planprosessen med varslings og kunngjering. I dette planarbeidet har ein og invitert aktørane til å komme med konkrete arealinnspeil.

Utarbeiding av sjølv **plandokument** utgjør **(fase 2)** og medverknad, dialog og involvering er ofte knytt til spesifikke tema og problemstillingar. Med eit vedtatt planprogram kan ein gå djupare i k larlegging av fakta og grunnlag, samtale og diskusjon om særleg utfordrande tema og val eller konklusjonar i tråd med planprogram og føremålet med planarbeidet. I denne fasen har både interkommunalt planutval, arbeidsgruppa og referansegrupper vore involvert ved informasjon og diskusjon. Planarbeidet har søkt mykje informasjon og dialog mellom anna hos Havforskningsinstituttet, og har hatt arbeidsøkter der ein har søkt å gjere tematiske avklaringar, til dømes når gjeld akvakulturanlegg og ivaretaking av villaks.

Høyringsperioden (fase 3) vert gjennomført etter vedtak i det Interkommunale planutvalet og vert nytta til å få innspel til tema, mål og arealbruk i planområdet. Innspel skjer skriftleg og gjennom dialog med sentrale aktørar. For eit planarbeid som strekk seg over 8 kommunar og ein litt vid tidshorisont vil innbyggjarar, næringsliv og andre deltakarar lett miste kontakten med arbeidet. I høyringsperioden vil ein difor anstrenge seg utover det som er minstekravet etter planlova for å sikre informasjon ut i planområdet og betre moglegheita for deltaking.

Vedtak av plan (fase 4) vil for dette arbeidet skje i kvar av dei deltakande kommunane etter samordning og innstilling frå det interkommunale planutvalet. Det er berre kommunestyra som har mynde til å gjere desse vedtaka. For ein plan som strekk seg over fleire kommunar er det naudsynt med samordna deltaking og involvering før godkjenning.

Gjennomføring av **handlingsplan (fase 5)** er ikkje ein formell del av planprosessane, men er viktig og naudsynt og ha med seg for at det planarbeidet ein gjer skal ha verknad. Til dømes må ønska tiltak settast i samanheng med finansiering og tilgang på andre ressursar. For ein interkommunalplan for sjøområde må i tillegg tiltak samordnast ikkje berre over kommunegrensar, men i fjordområde med utfordringar som er samansett på fleire vis.

Tabell 5: Ulike møte/samlingar som er gjennomført på regiona lt nivå

År	Mnd	Målgruppe/interessent	Tema –status
2020	12	Regionale mynde	Informerte om planlagt planprosess og organisering. Dei ulike mynde kom med tilbakemelding og sine forventningar til arbeidet
2021	10	Regionale mynde	Arbeidsmøte Status Akvakultur –behov for strukturendringar – utfordringar Kunnskapsgrunnlag, KU avklaringar
2021	11	Referansegruppe for næring	Orientering om arbeidet Innspel frå næringa om deira behov for areal og rammer for drift. Det vart gitt innspel frå havbruk og fiskerinæringa og deira behov for areal .
2021	11	Akvakultur	Oppfølging av møte tidlegare i månaden der akvakulturnæringa kunne samordne sine innspel.
2021	11	Referansegruppe friluft , natur og miljø	Arbeidsmøte –orientering Vassforvaltning, friluftsliv, miljøstatus, laksefjord – status villaks og sjøaure
2022	2	Regionale mynde	Arbeidsmøte Status Innspel til kunnskapsgrunnlag et
2022	3	Statsforvaltaren	Gjennomgang av kunnskapsgrunnlaget Rammer og innhald for KU og ROS
2022	3	Statsforvaltaren	Oppfølging av tidlegare møte Gjennomgang av kunnskapsgrunnlaget Rammer og innhald for KU og ROS
2022	9	Regional mynde	Overordna gjennomgang av plandokument og planforslag

5. Planområdet og arealbruken i dag

Prosjektet har utarbeida eit eige kunnskapsgrunnlag. Det som står her er ei oppsummering av kunnskapsgrunnlaget.

5.1. Planområdet

Planområdet går frå hav til innerst inne i fjordane. Lengst vest er det ei lav strandflate som omfattar både fastland, halvøyar og ein skjergard med mange øyer, holmar og skjer. Vidare austover er sjølve fjordlinja variert og ulike typar steinkyst dominerer med vekslingar av klippe- bratt- og svabergkyst. Dette endar opp med fjordar som er omkransa av markante og til dels høgreiste fjordsider.

5.2. Kulturminne og kulturmiljø

Øyane blei tidleg isfritt då isen trakk seg tilbake for ca. 11000 år sidan. I fjordar og sund i Nordhordland var det rikt med fisk og marine ressursar, og dette gav livsgrunnlag for dei første menneska som busette seg her. Ved Fosnstraumen mellom Radøy og Fosnøya finn vi ein av Noregs største buplassområde frå steinalderen. Overgangen til jordbruket i bronsealderen førte til at folk vart meir bufaste. Landskapet endra seg i takt med at menneska byrja å dyrke jorda. Lyngheilandskapet blei forma av heiltårsbeitande dyr og Nordhordland er der dei tradisjonelle driftsmetodane har halde seg sterkast og lengst over tid.

Gulatinget var det første landsdelstinget i Noreg og ein viktig grunnstein i oppbygginga av det norske statsapparatet. Gulatinget vart skipa i Gulen ein gong før år 900 .

I århundra etter mellomalder var sal av fisk og landbruksprodukt til byfolk ei viktig inntektskjelde. Langs kysten vaks det fram gjestgjevarstader (bl.a. Kjelstraumen, Bruknappen, Alverstraumen). Ytst på kysten kom det kremmar- og handelsstader som Kræmmarholmen på Fedje. Auka trafikk i leia kravde losing og oppmerking.

Omkring 1860 kom dei fyrste lokale dampbåtrutene i gang, og dampskipkaiane blei viktige knutepunkt i bygdene. Det kom meieri, krambuer, bakeri, postkontor med meir i samband med kaiane. På stader som Isdalstø, Litlebergen og Alverstraumen vaks det opp små tettstader. Mange stader etablerte småindustri seg, innan garving og metallvare. Den store folkeauken etter andre verdskrig førte til stort behov for nye bustader og mellom anna Knarvik vaks fram som region- og kommunesenter frå ca. 1964.

5.3. Friluftsliv og folkehelse

Utøving av friluftsliv er ein aktivitet der folk flest kan vera med, og som gir store helsemessige gevinstar. Føresetnaden for det norske friluftslivet er allemannsretten som gir alle rett til å ferdest fritt i utmark, utan å måtte betale for det. (stortingseld. St. 18 (2015–2016). Det sjøbaserte friluftslivet er attraktivt for innbyggjarane og tilreisande.

Friluftsområda er sårbare for direkte inngrep og endring/ forverring i støytilhøve som vil påverke bruk og oppleving av friluftslivsområde. Lyd- og lysforureining frå industri, hamner, skipstrafikk og akvakulturanlegg kan gje negativ påverknad på friluftsupplevinga på både sjø og på land.

5.4. Naturmangfald

Naturmangfald kan ein forstå som det biologiske, geologiske og landskapsmessige mangfaldet i naturen vår. Naturmangfald i sjø og på land bidreg til menneskeleg velferd og vert kalla eit naturgode (økosystemtenester), og er grunnlaget for samfunnet, helse og trivsel og opplevingar.

Planområdet er mangfaldig og omfattar indre fjordstrøk til ytre kyst, fjordar som er open ut mot havet, terskla fjordarmar og straumsterke sund, samt viktige og sårbare naturtypar som korallrev, tareskog, skjelsand, blautbotnområde i strandsona og ålegraseng. Dette er natur med høg eigenverdi, men som og er økologisk viktige område med funksjon som gyte- oppvekst og beiteområde for eit mangfald av artar, blant anna fisk som er ein viktig haustbar ressurs. Enkelte område, spesielt terskla fjordarmar med naturleg avgrensa utskiftingstilhøve som Masfjorden, Lurefjorden, og Sørfjorden, kan vere sårbare for ytre påverknad.

Kystområdet i planområdet, med øyar og holmar, tareskog- og skjelsandforekomstar, er eit viktig område for ein rekke sjøfugl. Fleire raudlista sjøfuglartar hekkar innanfor planområdet, til dømes ærfugl, makrellterne, fiskemåse og teist. Blautbotnområde i meir beskytta område er viktige for ein del vade fuglar, enten stadbundne eller under trekk. Slike område er også viktig for østers. Dei djupe fjordområda innanfor planområdet er funksjonsområde for ein djuptlevande fiskeart som blålange. Det er få observasjonar i Artskart av korallar innanfor planområdet, med enkeltobservasjonar i Fensfjorden, Radfjorden og Mangersfjorden.

Naturtypar i fjøresona, som blautbotnområde og ålegrassamfunn, er utsett for øydelegging som følgje av utbygging og utfylling i strandsona. Fleire naturtypar er utsett for høgare næringsstoffutslepp, som kan gjere at vegetasjon vert overgrodd med hurtigvoksende trådforma algar. Klimaendringar, spesielt høgare sjøtemperaturar kan også påverke naturtypar negativt. Naturtype lokalitetar i meir lukka system, som indre fjordstrøk og meir eller mindre lukka vikar og pollar, er meir utsett for næringsstoffutslepp enn kyststrøk.

Innanfor planområdet er det eit stort marint verneområde, Lurefjorden, som utgjer eit areal på knapt 69 km². I tillegg er det 25 mindre verna område med tilknytning til marine miljø, 24 naturreservat for sjøfugl og 1 våtmarksområde som inkluderer sjø- og vade fugl.

Dei fleste sjøfuglbestandar i Noreg har vore nedgåande dei siste 10–30 år og det er difor viktig å ta vare på gode hekkplassar for sjøfugl. Det er 92 omsynssoner for naturmiljø (H560) i planområdet frå kommuneplanar sin arealdel. Omsynssoner for hekke- raste og yngleområde for sjøfugl dominerer, men det er også omsynssoner for gyteområde for fisk, naturtypar som tareskog, korallførekomst og yngleplass for oter.

Planområdet er mykje brukt og i arbeidet med planen er det viktig å sikre at naturmangfaldet blir ivarettatt for naturen sjølv og for kommande generasjonar. Eit velfungerande økosystem har stor verdi for samfunnet. Ein bør unngå å legge til rette for tiltak og inngrep som vil forringe eller øydelegge viktige førekomst, artar eller medføre til redusert miljøtilstand i sjøområde, spesielt for naturtypar og sjøområde som er sårbare.

5.5. Vill laksefisk, sjøaure og anadrome vassdrag

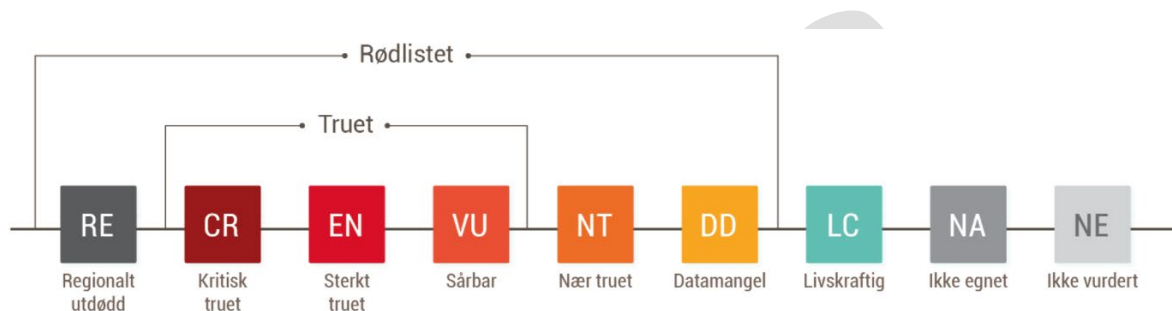
Laks går ut frå elvane som smolt om våren, fortset deretter gjennom fjorden som postsmolt og vandrar så vidare ut i havet. Normalt vender ikkje laksen tilbake før den har vore frå ein til tre vintrar i havet, då vandrar den normalt sett tilbake til fødeelva si for å gyte.

Sjøaure vandrar også ut i fjorden som smolt om våren, nyttar så fjordsystemet som beiteområde om sommaren og vender tilbake til ferskvatn om hausten. Ofte vender den tilbake til den elva den vandrar ut frå, men den kan også vandre opp i andre vassdrag. Om våren vandrar den ut igjen i sjøen og brukar då gjerne ein større del av fjordsystemet som beiteområde, enn når den vandrar ut det første året. Når den har vore nokre somrar i sjøen vandrar den tilbake til heimeelva si for å gyte. Sjøauren kan gjenta denne utvandringa mange gongar og kan også gyte gjentatte gongar.

Både utvandrande laks og sjøaure som beitar i fjordsystemet vil vere utsett for å få på seg lakselus. Mykje av lakselusa som finnast i fjordsystemet har opphav frå oppdrettsanlegga.

Både laks frå elver som ligg i planområdet og frå elver som ligg i fjordsystemet innafor vil bli negativt påverka av lakselus frå oppdrettsanlegg som ligg i planområdet. Også anna verksemd i fjordane kan påverke laks og sjøaure negativt.

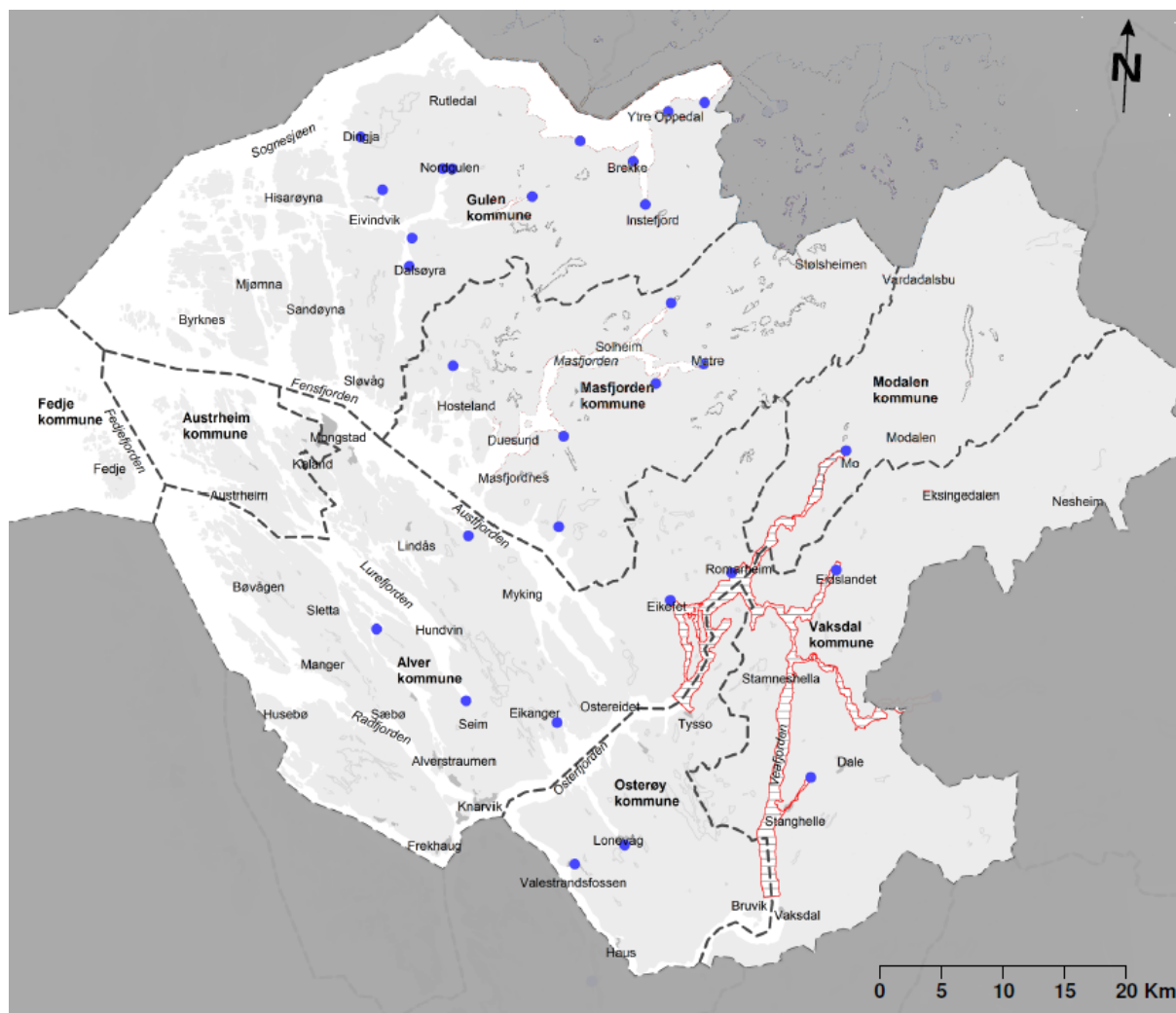
I planområdet er det ei rekke vassdrag med bestandar av laksefisk og ål. Ål og laks er vurdert som sterkt trua (EN) og nær trua (NT) i Norsk Raudliste for artar 2021.

Figur 4: Dei ni kategoriane som nyttast i regionale rødlisteprosesser etter Den internasjonale naturvernunionen (IUCN) sin metodikk. <https://artsdatabanken.no/rodlisterforarter2021/Metode>

Vossovassdraget har utløp innerst i Osterfjorden og er eit nasjonalt lakse vassdrag, og fjordane i Osterfjordssystemet er Nasjonal Laksefjord (Figur). Innanfor Ortnevik i Sognefjorden er det også Nasjonal laksefjord, her liggjer også dei nasjonale lakse vassdraga: Vikja, Nærøydalselva, Flåmselva, Lærdalselva og Årøyelva. Laksebestandane som inngår i ordninga skal beskyttast mot inngrep og aktivitetar i vassdrag og nærliggjande fjord- og kystområde.

I tillegg til Vossovassdraget er det 10 lakse vassdrag i planområdet. Vitenskapelig råd har gjort vurdering for lakseforvaltning i seks av vassdraga. For tre er tilstanden for laksebestandene «Svært dårlig», den er «moderat» i to og god i eitt vassdrag. Dei fem andre vassdraga er ikkje vurdert av Vitenskapelig råd for lakseforvaltning, men i Lakseregisteret har fire «Dårlig/Svært dårlig» tilstand, medan det er «moderat» tilstand i eitt. Viktigaste negative påverknad på dei elleve bestandane er lakselus, og berre i to vassdrag er det andre faktorar enn lakselus som er viktigaste påverknad i følgje lakseregisteret.

Temakart: Laksefjord

Teiknforklaring tema		Basiskart (N250)
	Laksefjord	 Utanfor planområdet (maske)
	Utløpspunkter	 Kommunegrense

Figur 5: Nasjonale laksefjorlar og utløp av laksevassdrag innanfor planområdet.

5.6. Fiskeri og gyte- og oppvekstområde

Fiskeri er ei tradisjonsrik næring i Nordhordland, og har ikkje berre ein verdi i seg sjølv, men gjev ringverknader til andre næringar og bidrar til grunnlaget for busetnad, oppleving og identitet.

I Nordhordland vert det fiska med passive reiskapar som garn etter artar som blant anna torsk, sei, lyr, lysing, hyse, lange, brosme og breiflabb og kreps, krabbe, hummar og leppefisk med teiner. Aktive reiskapar som snurrevad og reketrål blir brukt for fiske etter makrell, sild, sei, brisling, hestemakrell, lysfiske og reker. Taretrålslede blir brukt til hausting av tare og grabb blir brukt til uttak av skjelsand.

I planområdet er det 31 rekefelt. Informasjonen om bruken av felta er ikkje oppdatert sidan 2007-2011. Det har i lengre tid vore lite aktivitet på reketrålfelt på grunn av lite førekomstar av reke på Vestlandet. Kartlegging av botnfisk og reker på rekefelt i Vestlandsfjordar i 2021 har vist til at det er generelt lite djuphavsreker og vart berre funne på nokre få rekefelt.

Det er 19 fiskefelt der det vert fiska med aktive reiskap og for fleire av felta er det lite eller ingen informasjon om bruk, i tillegg til at informasjon om fleire av felta er ikkje oppdatert sidan 2011. Dei fleste fiskefelta er i Gulen og Masfjorden kommune og vert brukt av lokale fiskarar.

Det er 155 fiskefelt for passive reiskapar i planområdet og det er registrert noko til mykje bruk på dei fleste felta. Informasjonen om bruken av felta er ikkje oppdatert sidan tidleg 2000 talet. Det er registrert 217 plassar for låssetting innanfor planområdet og desse vert brukt til notfiske eller låssetting av fisk. Mange av plassane for låssetting vert ikkje brukt i dag og for mange er ikkje bruken oppdatert sidan tidleg 2000 talet. I Vaksdal kommune har fleire av plassane for låssetting verneverdi i naturvernsamanheng.

Innanfor planområdet er det 26 haustefelt for tare og kvart felt er ope for taretråling kvart femte år. Fangststatistikk frå området visar at det vart hausta større mengder i perioden 2019-2021.

Innanfor planområdet er det fleire felt for uttak av skjelsand, alle i vestre del av Gulen kommune. Skjelsand er ein ikkje-fornybar ressurs og fylkeskommunen gjev konsesjon for uttak av skjelsand med varigheit på 5 år. Skjelsand førekomstar har og ein viktig funksjon som gyte-, oppvekst og næringsområde for fisk og andre organismar.

Fiskeri er ei næring som er avhengig av ei god forvaltning av gyte-, oppvekst- og beiteområde for fisk, for ei berekraftig hausting av ressursane i havet. Oppvekstområde er

mellom anna tareskog og ålegrasenger. Arealbeslag eller restriksjonar i fiskeri er eit utfordringsbilete for næringa, då dei opplever auka konkurranse om sjøareala og at tilgjengeleg areal for fiskeri vert redusert over tid, enten ved at andre interesser bandlegg delar av eller heile fiskefelt eller at felt vert forringa.

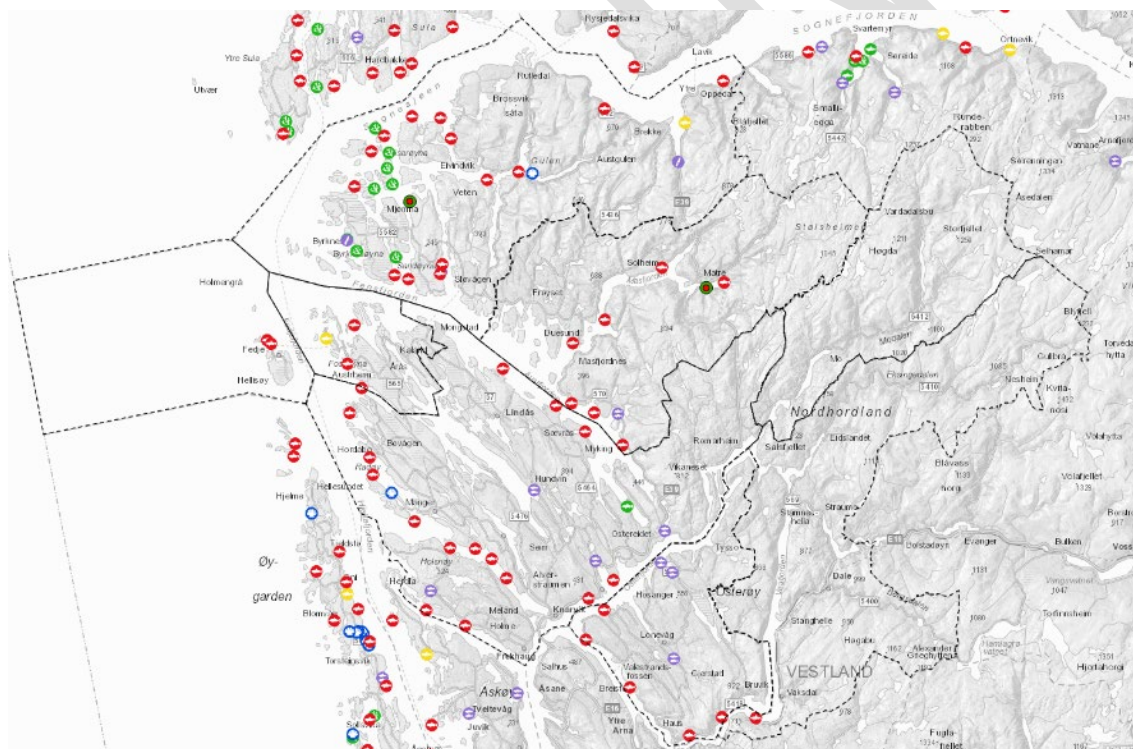
På generelt grunnlag bør ein få ei betre oversikt over bruken av fiskefelt og plassar for låssetting i planområdet, for å sikre framtidig utvikling og behov for fiskeri. I planarbeidet er det viktig å verne om reketråfelt, sjølv om det ikkje er mykje aktivitet eller fangst i desse områda per i dag. Ved lite fangst vil det vere ekstra viktig at det er fleire felt å veksle mellom. Ein bør unngå fortøying, utfylling og forureining som forringar eller legg beslag på fiskefelt, låssettingplassar eller viktige område for fiskeri.

HØYRING

5.7. Akvakultur

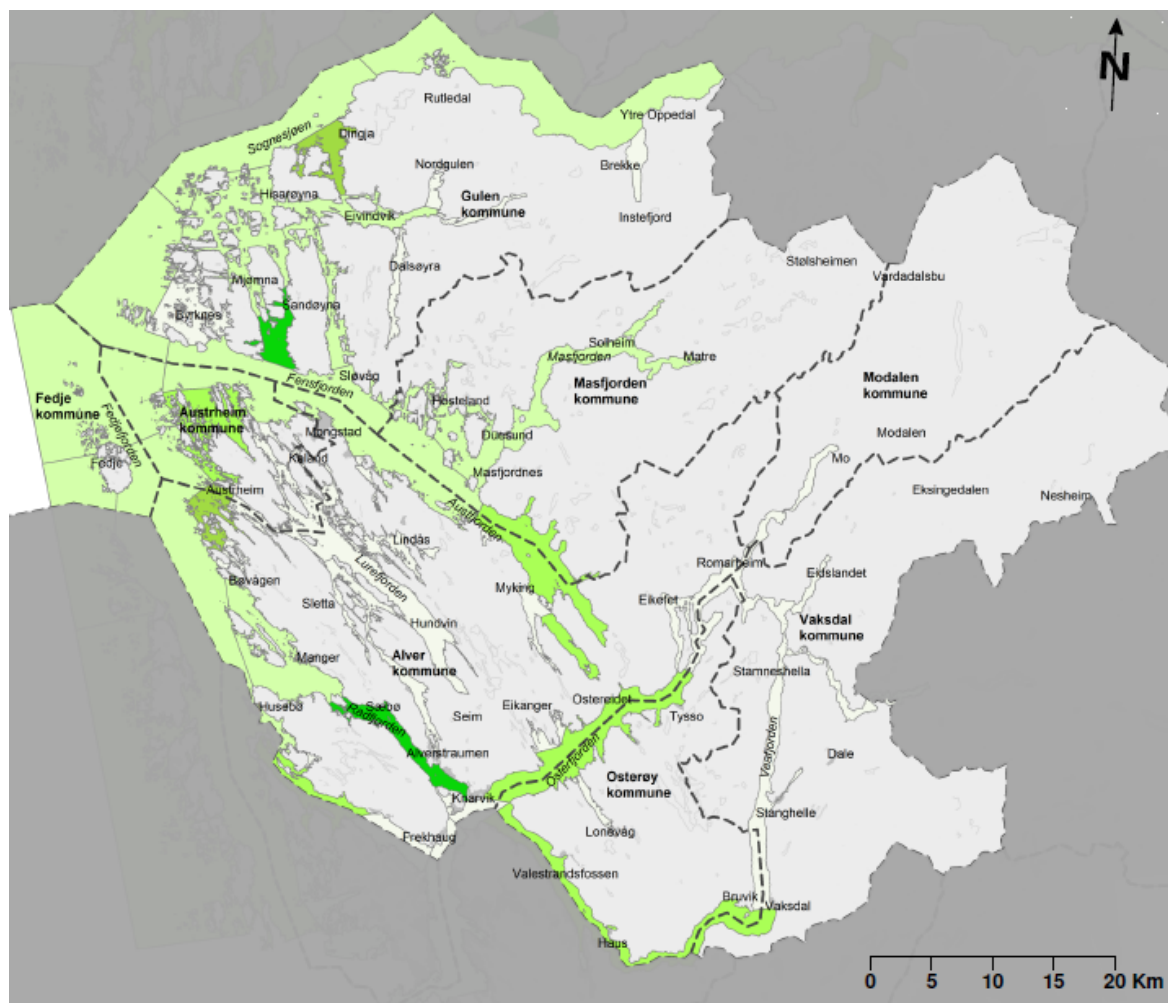
Akvakultur er ei viktig forsynande teneste med stor samfunnsverdi, som næring i seg sjølv og som gjev betydelege ringverknader til andre næringar og bidrar til grunnlaget for busetnad.

Nordhordland har sterke tradisjonar innan havbruk med oppstart av oppdrett av laksefisk i sjø på 60 talet, og har per i dag 73 akvakulturlokalitetar (Figur). Av dei er 51 lokalitetar tradisjonelle matfiskanlegg i sjø for produksjon av laksefisk, 1 lokalitet er eit torskeanlegg, 7 lokalitetar er settefiskanlegg, 4 landbaserte sette- og stamfiskanlegg, 2 slakteanlegg, 1 lokalitet med akvakultur av blåskjel og stamfisk og 7 tareanlegg. Ein av settefisklokalitetane er under bygging og har ikkje drift per i dag. Det er lite oppdrett av andre marine artar enn laksefisk (laks og sjøaure), men det har dei siste åra vore ei større satsing på etablering av tareanlegg. Fleire av tareanlegga er heller ikkje i drift per dags dato. Alver og Gulen kommune har flest akvakulturlokalitetar uavhengig av type produksjon.

Figur 6: Oversikt over akvakulturlokalitetar i planområdet (<https://portal.fiskeridir.no/>).

Planområdet ligg i eit relativt oppdrettsintensivt område, der storparten av sjølokalitetane ligg i opne og uterskla kyst- og fjordområde. Sjøområda Radfjorden og Ånnealandssundet ytre har høgast gjennomsnittleg månadleg biomasse med mellom 150-200 tonn/km².

Temakart: Produksjonsintensitet, vannforekomster 2019-2020

Teiknforklaring tema

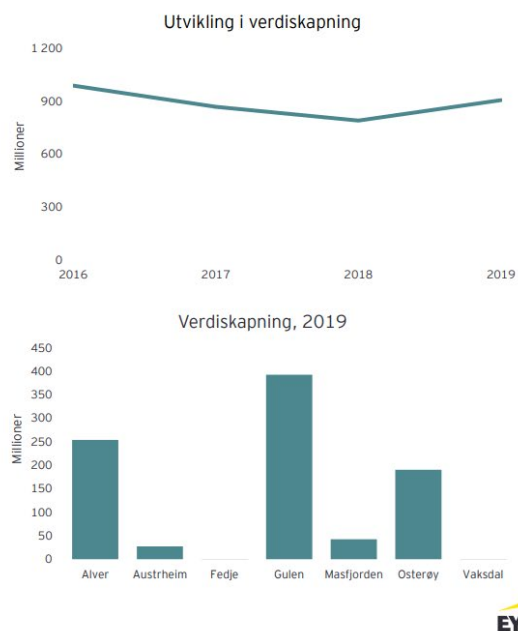
Gj.sn biomasse per måned (tonn/km²)

	>300
	200-300
	150-200
	100-150
	50-100
	0-50
	Ingen lokaliteter

Basiskart (N250)

	Utanfor planområdet (maske)
	Kommunegrense

Figur 7: Oversikt over produksjonsintensitet (gjennomsnittleg ståande biomasse for laksefisk per sjøareal (tonn/km²) i planområdet (<https://portal.fiskeridir.no/>).

Figur 8: I rapporten frå EY 26.02.201 «Scenarioanalyse: Kan Nordhordland knekke Vestlandskoden?» Marin næring.

Marin næring i EY sin rapport omfattar verdiskapinga for havbasert matproduksjon. Dette inkluderer både fiske, havbruk og næringsmiddelindustrien knytt til havbruk.

Dei fleste areala avsett til akvakulturformål er i drift i dag og det har vore eit fokus i kommuneplanane sine arealdelar å utvide eller justere eksisterande lokalitetar og/eller areal, heller enn å etablere nye areal. Utviding av eksisterande areal kan også vere vanskeleg å få til på grunn av interessekonflikt med andre interesser som til dømes ferdsel og fiske.

Ledige arealer som regel ikkje eigna til tradisjonelle anlegg for laksefiskanten på grunn av at areala er for små, at dei ikkje oppfyll ynskja avstandskrav frå Mattilsynet eller at dei ligg i område som ikkje er berekraftige med omsyn til miljøet. Fleire aktørar peikar nettopp på dette at arealplanar har små og lite hensiktsmessige areal og ynskjer fleksibilitet for å sikre god drift gjennom tilpassing og endring av anlegg.

Det er ingen areal i planområdet som er avsett til akvakultur i område der det er behov for havmerdteknologi og det er i også mindre grad avsett areal som opnar opp for etablering av ny teknologi med minimalt eller ingen utslepp i indre fjord eller terskla fjord.

Taredyrking har blitt meir aktuell dei siste åra og er ein produksjon fleire meiner har eit stort potensiale. Det har vore fleire tilfelle der ein ved eksisterande matfisklokalitetar har fått utviding med formål å bruke området til produksjon av tare, til dømes ved lokalitetane Leirvika og Laberget i Masfjorden kommune.

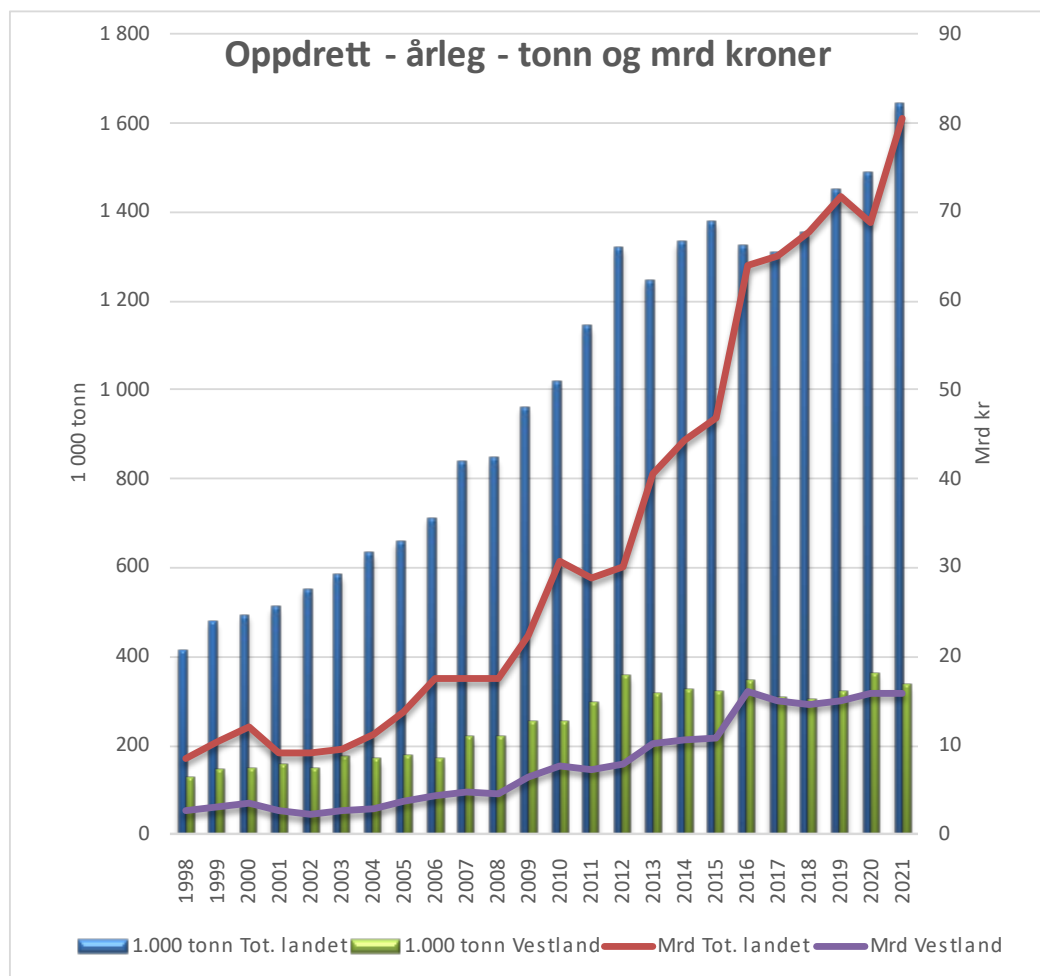
For at eit sjøområde skal vere aktuelt for tradisjonelle anlegg er det avgjerande at fisken vil ha eit godt levemiljø i dei straum- og vêrtilhøva som er, og kan oppstå på ein lokalitet. Eit område vert og vurdert ut i frå risiko for uakseptabel miljøskade på oppdrettsfisk og villfisk, samt øvrig naturmiljø ved etablering av anlegg.

Dei naturgitte tilhøva i store delar av planområdet er godt eigna til akvakultur då det spesielt i ytre del er eit betydeleg areal av sjøområde som ligg eksponert til med gode straum og utskiftingsforhold. Ytre kyst- og fjordområde frå Hjeltefjorden og nordover til Sognesjøen, Sognefjorden, Fensfjorden og Austfjorden, ligg uterskla og ope ut mot havet i vest og er område med særskild god resipientkapasitet. Samtidig er nok delar av planområdet også mindre eigna for tradisjonelle matfiskanlegg, nettopp fordi det er så eksponert og dermed teknologisk utfordrande.

Sjøområde som ikkje har dei mest eigna naturtilhøva for tradisjonelle anlegg vil vere meir aktuelle for nye driftsformer med ny teknologi eller oppdrett av andre artar med mindre miljøbelastning.

Sysseletting direkte frå akvakultur næringsa og anna relatert industri til akvakultur er betydeleg og fleire av oppdrettselskapa i regionen har verksemd i store delar av næringskjeda, frå smoltproduksjon, matfisk, slakteri og vidareforedling. I tillegg kjem andre verksemdar på land som yt tenester eller er leverandørar for næringsa. I 2020 var det over 1800 tilsette i produksjonen av laksefisk (tal frå matfisk, stamfisk og FU) i Vestland, og rundt 1300 for dei tre andre store oppdrettsfylka.

I 2021 var det rekordhøgt sal av oppdrett til ein verdi på 80 milliardar kroner og 1,6 mill. tonn (Figur 9). Det var ein stor auke frå 2020 til 2021 på 12 mrd. kr. Vestland fylke hadde ingen vekst frå 2020 til 2021 og verdien var 16 mrd. kr. Fram til og med 2020 har Vestland fylke vore det største fylket i oppdrett, men i 2021 var Troms og Finnmark og Nordland større. Vestland har ikkje hatt nokon auke i produksjonen sidan 2012.

Figur 9: Oversikt over årleg produksjon og salsverdi av oppdrett frå 1998 -2021 for landet totalt og Vestland fylke, kjelde Fiskeridirektoratet.

I 2015 vart det oppretta eit havbruksfond som fordelar inntekt til kvar enkelt kommune og fylkeskommune basert på lokalitetsbiomasse. Det gjeld berre klarerte lokalitetar for oppdrett av laks, aure og regnbøgeaure i sjø. Største delen av inntektene til havbruksfondet kjem frå sal av nye laksetillatingar (dvs. vekst i næringa), samt frå produksjonsavgift. Inntekt til kommunane i planområdet frå havbruksfondet har frå starten av utbetalingar har variert frå 2 til 102 millionar (Tabell).

Tabell 6: Oversikt over utbetalinger (mill. kr) til dei ulike kommunane i planområdet frå 2017 -2021. Utbetalinger i perioden 2017 -2020 til Radøy, Meland og Lindås er i tabellen lagt saman under Alver.

Kommune	2017	2018	2019	2020	2021
Alver	0,62	33, 8	5, 2	26, 7	kr 11,8
Austrheim	0,1	5,1	0,3	3,9	1,2
Fedje	0,04	2,3	0,2	1,7	0,5
Gulen	0,72	36,2	7,9	28,7	8,9
Osterøy	0,25	12,9	0,9	10,2	6,5
Vaksdal	0,03	1,7	0,1	1,3	0,42
Samla	kr 1,9	102,2	19,3	79,1	32,7

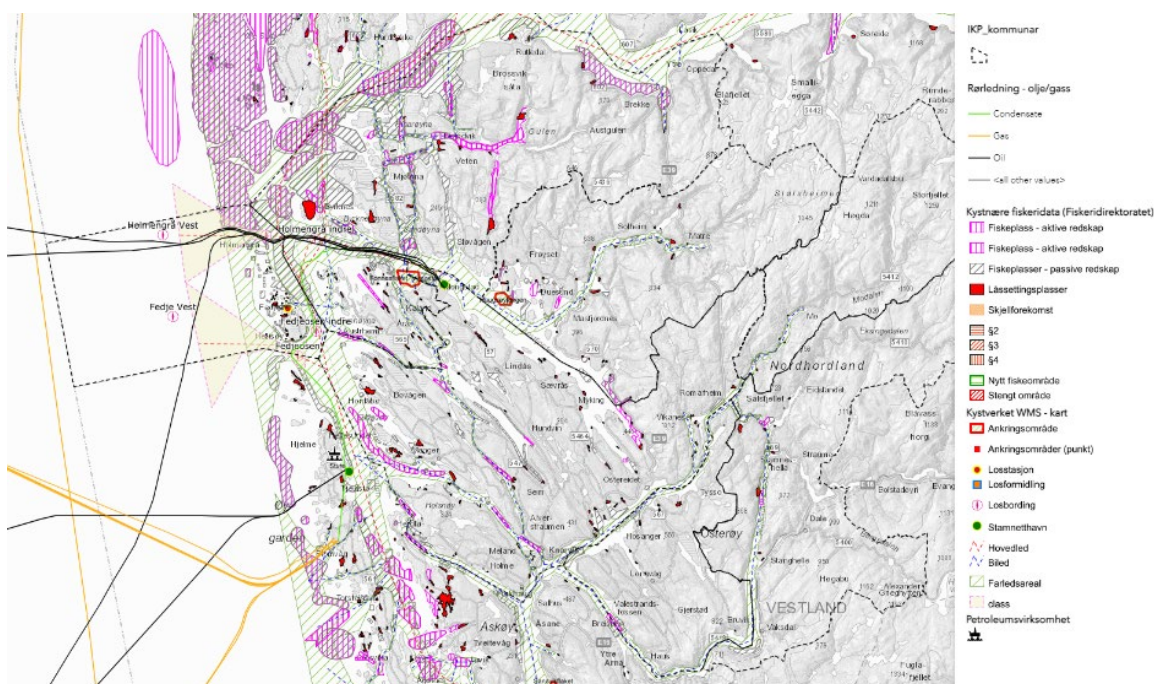
Akvakulturnæringa utviklar seg raskt og har behov for fleksibilitet i forhold til areal og område i fjorden og langs kysten. Havbruk er ei t nasjonalt satsingsområde og regjeringa ønskjer å legge til rett for ein forutsigbar vekst langs Norskekysten (Stortingsmelding 16, 2014-2015). Det er midlertidig fleire utfordringar for framtidig og berekraftig vekst, der miljøpåverknad, brukar –og verneinteresser og tilgangen på tilgjengelege og fleksible areal i planområdet er avgjerande.

Avgrensingane for vekst i planområdet er samansett, men er i dag først og fremst regulert av trafikklyssystemet. Trafikklyssystemet avgjer om næringa må redusere (raudt), får auke (grønt) eller fortsette (gult) med dagens produksjon etter korleis akvakultur påverkar miljøet (<https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/regjeringen-skrur-pa-trafikklyset-i-havbruksnaringen/id2688939/>). Norgeskysten er delt inn i 13 produksjons område og kvakvylskategori eit område hamnar i er basert på korleis lakselus, som miljøindikator, påverkar villaksen. Vurdering om produksjonskapasiteten i dei ulike områda skal justerast vert utført anna kvart år. Planområdet ligg innanfor produksjonsområ de 4, som har avgrensing frå Nordhordland til Stadt vart i 2020 plassert i raud sone og det fekk same status i 2022. Det vil sei at dagens situasjon med omsyn til miljøpåverknad tilseier at det bør skje ein reduksjon på opptil 6 % av produksjonen i dette o mrådet.

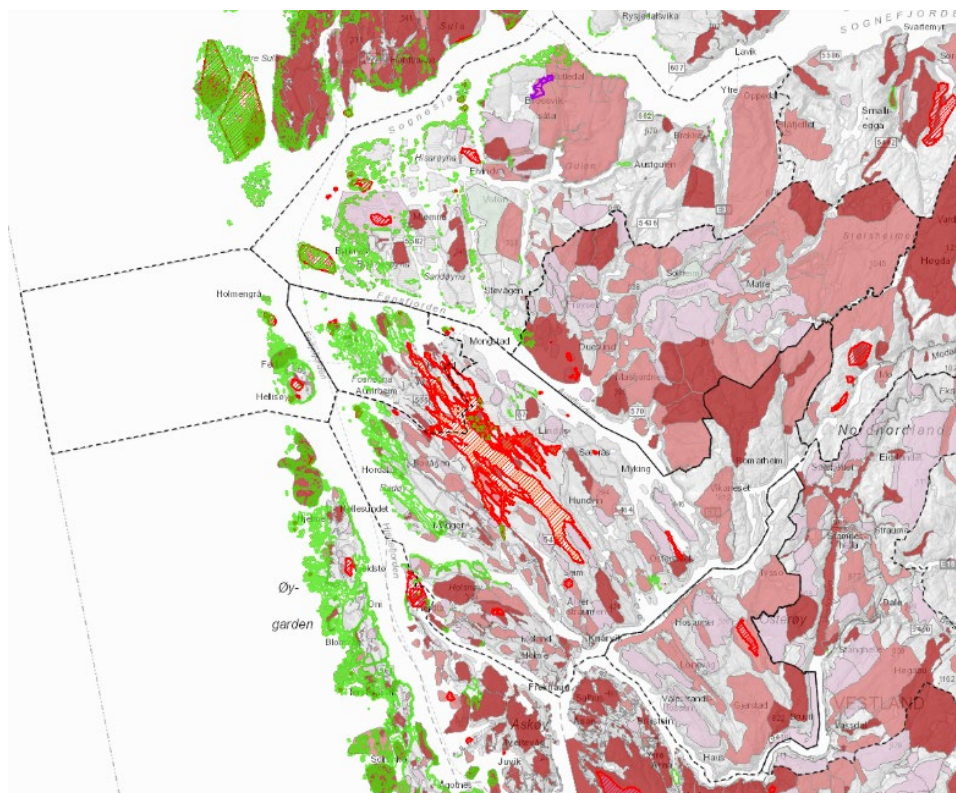
PO4 er produksjonsområdet som har nest høgast lokalitetstettleik etter PO3 Karmøy -Sotra. Andre miljøpåverknader frå akvakultur kan og vere med på å avgrense vekst, dersom fjordsystem eller vassførekomstar står i fare for å ikkje nå det nasjonale miljømålet om god økologisk og kjemisk tilstand etter vassforskrifta på grunn av forureining og eutrofiering.

Dersom ein ser vekk frå trafikklyssystemet, der regulering av vekst i eit område er avhengig av status for miljøpåverknad, er andre brukar - og verneinteresser dei største

avgrensingane for etablering og utviding av nye areal til akvakultur. Område avsett til fiskeri, farlei, ankringsområde og infrastruktur bandlegg store sjøområde, spesielt i ytre del av planområdet. Farleia inn til industri ved Mongstad og Sløvåg er sterkt trafikkert og det er store ankringsområde for større skip, i tillegg til at kablar og røyrleidingar tilknytt oljefelt eller oljeterminalar ligg både i Fensfjorden og Fedjefjorden (Figur). Viktig naturmangfald i ytre delar av planområdet, marine verneområde, omsynssoner og friluftslivområde gir avgrensingar for etablering av nye areal med akvakulturformål.

Figur 10: Oversikt over brukarinteressene fiskeri, farlei, ankringsområde og trase for røyr og kablar til oljeindustri (<https://portal.fiskeridir.no/>).

Figur 11: Oversikt over viktige naturtyper, naturvernområde og friluftslivsområde (<https://portal.fiskeridir.no/>).

Det er per dags dato få ledige areal med akvakulturformål som er eigna til tradisjonelle matfiskanlegg av laksefisk. Enkelte areal eller fleire areal kan komme til dersom ein brukar ny teknologi. For å vurdere kva delar av sjøarealet som kan nyttast til ulike typar av akvakultur er det behov for ei heil skapleg arealanalyse som visar til dagens bruk av sjøareala, kvar det vil kunne vere moglegheiter og kvar det vil vere uaktuelt med etablering av nye areal med akvakulturformål. Det vil vere ulike behov for areal og type sjøområde avhengig av om det er opne eller lukka matfiskanlegg eller oppdrett av andre artar.

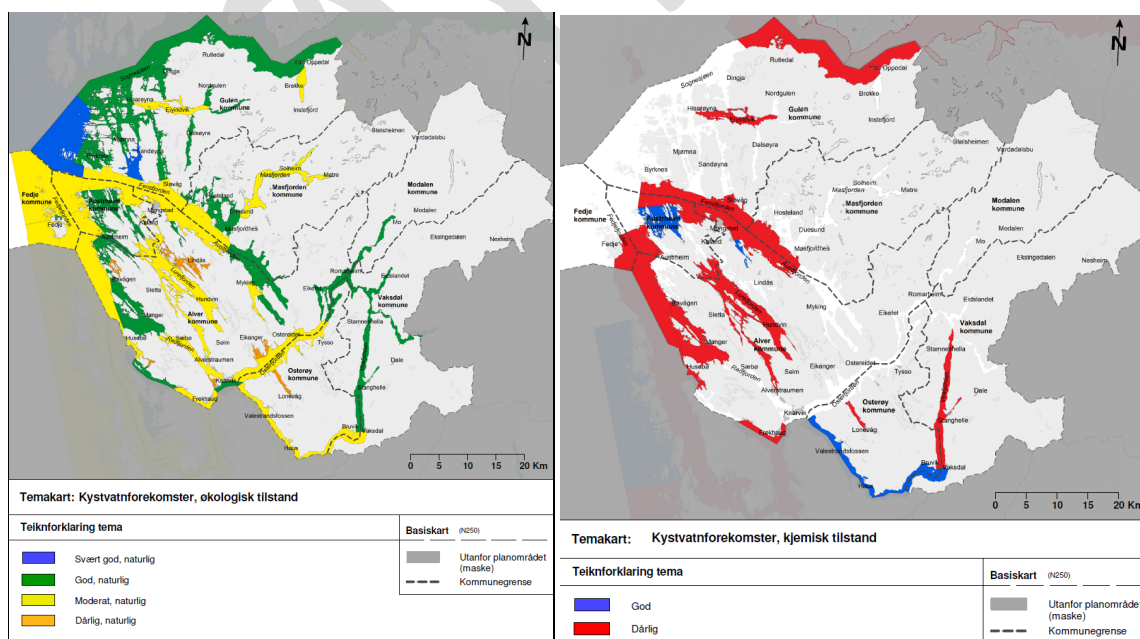
Miljøverknad og tilgjengelege areal er ei utfordringsbilete for næringa. Ei berekraftig utvikling av akvakulturnæringa fordrar at ein har tilgjengelege areal, ny teknologi som reduserer utslepp i sjø eller minimerer utslepp i sjø i sårbare resipientar. Slik som situasjonen er i dag er det eit ønske å få redusert organiske og kjemiske utslepp, luseproblematikken og dødelegheit av fisk, som er eit aukande problem både for natur og næring. I Vestland er dødelegheita i % av utsett smolt på 22 % i åra 2018–2020. Det er om lag 30 % høgare enn gjennomsnittet for landet (Akvakulturstatistikk: matfiskproduksjon av laks, regnbueørret og ørret (fiskeridir.no)).

Idet vidare planarbeidet vil det vere viktig å avklare kva areal som kan vere aktuelle for akvakulturføremål, som blant anna krev at ein ser på om det er areal avsett til andre bruksinteresser som ikkje lenger er i bruk. For å sikre framtidig utvikling og behov til akvakulturnæringa må ein legge til rette for fleksible areal, moglegheiter til å prøve ut ny teknologi og oppdrett av andre artar eller integrert akvakultur med oppdrett av til dømes lågtrofiske artar saman med laksefisk.

5.8. Forureining og utslipp

Vassføreskrifta set miljømål med fristar for alt vatn i Norge, og er Norge si gjennomføring av EU sitt vassdirektiv i norsk regelverk (<https://www.vannportalen.no/regelverk-og-foringer/vannforskriften/>). Vassføreskrifta har som miljømål at vassførekomstane skal oppnå minst "god" økologisk og kjemisk tilstand innan 2021, dersom miljømålet ikkje kan nåast innan dette kan det settast ein fristutsetting for måloppnåing som enten er 2027 eller 2033.

Nordhordland grensar til 60 større og mindre vassførekomstar, og av desse oppnår 26 ikkje dei økologiske miljømåla, medan 10 vassførekomstar ikkje oppnår dei kjemiske miljømåla. 46 vassførekomstane har ikkje definert kjemiske tilstand, då det ikkje finns kjemiske data frå vassførekomsten.

Figur 12: Kart over økologisk tilstand og kjemisk tilstand for vassførekomstane i Nordhordlandsområdet (vann-nett.no)

Forureining til sjøområda i Nordhordland kan grovt delast i:

- Tilførsler av næringssalt og organisk materiale som kan føre til eutrofiering og låge oksygenkonsentrasjonar i sjøområda
- Tilførsler av miljøgifter
- Anna relevant forureining er tilførsler av mikroplast, samt lys og lydforureining

Tilførsel av næringssalt til sjø gjennom vassdrag og avrenning frå land stammar både frå naturleg avrenning og menneskeskapte tilførsler frå befolkning (avløp), industri, jordbruk og akvakultur. I perioden 1990-2017 er det estimert at menneskeskapte fosforutslepp har gått frå om lag 80 % til over 95 % av fosforutsleppet i vassregion Hordaland, og akvakultur har vore den største bidragsytaren gjennom perioden med ei auke frå ca. 50 % til 85 % av totalen (basert på tal frå Guerrero & Sample 2021). Estimerte verdiar for bakgrunnsutsleppet av nitrogen var høgare, og mellom 1990 til 2019 har menneskeskapte nitrogenutslepp gått frå knapt 30 % til ca. 65 % av totalutsleppet i 2019. Dei siste 10 åra har akvakultur vore den største bidragsytaren med mellom 45-54 % av totalutsleppet (basert på tal frå Guerrero & Sample 2021).

Miljøgifter omfattar tungmetall og ei rekkje organiske stoff som kan bli spreidd til sjø blant anna frå industri, forureina grunn, søppelfyllingar, akvakultur, avløp, båthamner og ankringsområder. Området med høgast industritettleik er Mongstad på sørsida av Fensfjorden, og ved Sløvåg på nordsida av Fensfjorden. Elles ligg industrien relativt spreidd i området.

Fleire framandstoff/ miljøgifter kan potensielt komme ut i miljøet frå oppdrettsverksemd. Råstoff som vert brukt i forproduksjon kan innehalde kvikksølv, arsen, kadmium, kopar og sink, samt organiske miljøgifter som PCB, dioksin, furaner, klorerte pesticider og bromerte flammehemmarar. Små mengder kopar og sink vert også tilsett fiskefôr for å gje god tilvekst. Kopar vert også brukt i notimpregnering for å forhindre groing av marine organismar blant anna blåskjel og sjøpung, og dette er den største kjelda for spreining av kopar frå oppdrettsverksemd. Oppdrettsverksemda stod i 2016 for 85 % av utslepp av kopar til norske kystområde (Grefsrud mfl. 2021) og estimert utslepp av kopar i produksjonsområde Nordhordland til Stadt er 26 kg per km² (Grøsvik m fl 2021).

Dei større vassførekomstane Sørfjorden, Osterfjorden, Lurefjorden og Masfjorden er alle terskla og har i periodar låge konsentrasjonar av oksygen i botnvatn, som kan føre til død av botnlevande organismar. I desse områda bør tilførslane av organiske materiale og næringssalt avgrensast for å forhindre auka oksygenforbruk frå nedbrytingsprosessar. I

mindre pollar og våger som har tersklar bør også tilførsler av organisk materiale avgrensast. Tolegrensa til slike sjøområde er lågare enn i opne fjordområde eller ytre kyst.

Det er eit miljømål at alle vassførekomstar etter Vassforskrifta skal ha god økologisk og god kjemisk tilstand. Planområdet er eit område som har mykje bruk og påverknad frå industri, skipstrafikk, akvakultur, som er viktige næringar for dei fleste kommunane. I tillegg kjem det tilførsler til sjøareala frå kommunale avløp og deponi. For enkelte fjordområde vil det til dømes vere behov for ny teknologi, anna drift eller minimale utslepp av ulike tilførsler for å sikre miljømåla for vassførekomstar og eit økosystem i balanse.

5.9. Infrastruktur til sjøs

Innanfor planområdet finn vi både lokale interesse, til dømes private hamner og fiskeri, men og verksemd av nasjonal interesse og hovudfarlei og bilei for skipstrafikk. Fensfjorden er ein av dei mest trafikkerte områda i landet.

Staten ved Kystverket har forvaltningsansvar for farlesystemet. Ytst i planområdet, i Fedjefjorden går hovudlei for skipstrafikken langs Vestlandet. Her er omfattande skipstrafikk, både knytt til olje- og gassverksemda på Mongstad og Sløvåg, varetransport (stykkgods), fiske fartøy, passasjerskip og andre aktivitetar. Farlesystemet definerer «motorvegane» for denne trafikken. Hovudfarlei går i Fedjefjorden og det går også hovudlei inn Fensfjorden til Sløvåg og Mongstad. I Gulen kommune går det hovudlei inn Sognesjøen forbi Oppedal. Dei øvrige fjordane har stort sett bilei inn mot viktige hamner.

Knytt til farleiene er det eit stor tal navigasjonsinnrettingar som fyrlykter, stakar, lanterner mv. Desse legg til rette for trygg ferdsel. IKU og ROS må det sikrast at tiltak ikkje sperrar siktlinjene til desse signalsystema.

Ankringsområde er også del av nasjonale og regionale interesser. Dette er område kor mellom anna offshoreinstallasjonar vert ankra opp.

Forsvaret har skyte- og øvingsfelt i Hjeltefjorden og Mangersfjorden.

Under tema infrastruktur er det kartlagt kvar infrastruktur i sjøområda eller for transport på sjø er lokalisert. Dette er i hovudsak kablar og røyrleidningar i sjø. I planområdet ligg kablar og røyrleidningar av høg verdi, mellom anna oljerøyrleidningar i Fensfjorden og gassrøyrleidningar i Fedjefjorden og Fensfjorden. Dette set grenser for kor og kor mykje ein kan etablere eller utvide ny verksemd i sjøareala.

6. Skildring av planforslaget

Kommuneplanen sin arealdel skal i nødvendig utstrekning vise arealformål som er angitt i plan- og bygningsloven § 11-7, hovudformål nr 1 til 6. Hovudformålet nr.6 gjeld «bruk og vern av sjø og vassdrag, med tilhøyrande strandsone». Dette kan igjen inndelast i underformåla ferdsle, farlei, fiske, akvakultur, naturområde og friluftsområde, handterast kvar for seg eller i kombinasjon. I tillegg opnar kartforskrifta for bruk av underformåla hamneområde og småbåthamn. Arealformål vil, med mindre føresegna angir noko anna, gjelde på vassflata, i vassøyla og på sjøbotnen.

Dette kapittelet gir ein samla oversikt over arealformåla som inngår i planen. Framlegg til ny og endra arealbruk er omtalt i kap. 7 og grunngjevinga ligg i konsekvensutgreiinga (KU).

Planforslaget består av desse fire hovuddelane:

- Planskildring
- Konsekvensutgreiing og ROS analyse
- Plankart
- Føresegn

Det er ei samanstilling av gjeldande føresegn for 8 kommunar, samstundes som gjeldande krav og oppdatert kunnskap er ivare tatt.

6.1. Hovudformålet - Bruk og vern av sjø og vassdrag, med tilhøyrande strandsone –(V) (SOSI 6001)

Alle underformåla, også akvakultur, inngår i hovudformålet. Dersom det ikkje er angitt underformål, seier loven at det i nødvendig utstrekning skal verte gitt føresegnar som klargjer vilkåra for bruk og vern av areala.

6.2. Ferdsle (FE) (SOSI 6100)

Areal til ferdsle er områder som er prioritert for sjøferdsel som ikkje er gjennomgåande. Det omfattar alle typar av ferdsel på vatn og sjø knytt til offentleg, privat og kommersiell verksemd som nytte- og fritidstrafikk m.m. Områda kan også nyttast til oppankringsformål etter nærare avklaring.

Underformål her er:

- 6110 Ankring

6.3. Farlei (FA) og hamneområde i sjø (SOSI 6200)

Farleiene er trafikkareal og sjøens motorveg, og sjøfart er sterkt prioritert. Leiene er definert som hovud- og bilei og vist som stipla line i plankartet. Det skal mellom anna ikkje vere ankringsareal innafor området. Farlei i denne planen omfattar nærare angitt seglingsled for vatn og sjøtransport i tronge og trafikkerte farvatn der det er viktig at skipsfart har prioritet. Inn- og utseglingsled for hamner er også satt av som farlei. Øvrige farleier er visualisert ved å kartfeste farleier (SOSI 1161) i samsvar med Kystverket sin database.

6.3.1. Hamneområde i sjø (HOS) (SOSI 6220)

Hamneområde er område for fartøy som skal laste eller losse gods, transportere passasjerar, eller har behov for landings- oppankrings- eller liggeplass. I desse områdene er det restriksjoner for allmenn bruk.

6.3.2. Småbåthamn (SH) (SOSI 6230)

Småbåthamn er anlegg av allmenn karakter der infrastruktur, tilkomst og organisering er tilrettelagt og gir sikker fortøying av båtar inntil 40 fot. Småbåthamner satt av i gjeldande planar er ført vidare.

Det er viktig at småbåthamner har tilstrekkeleg landareal og moglegheit for veg, vatn og straum. Slike avklaringar ligger utanfor målsettinga til dette planarbeidet og bør gjerast i samanheng med arealplandelen for land.

6.3.3. Bøyehamn (BØH) (SOSI 6240)

Det er eit større ankringsområde i Fensfjorden.

6.4. Fiske, låssetting og gyteområde (FI) (SOSI 6300)

Avsetting av arealformål for fiske, kaste og låssetting, reketrål og gyteområde er viktig for å beskytte område som er spesielt viktig i forhold til hausting av viltlevande marine ressursar

mot andre inngrep. Fiske er ikkje avgrensa av eller til disse områda, men er ein markering av prioritert arealbruk. Dette er område som ikkje skal nyttast til andre formål som fortrenger fiske. Fiske forvalta av lov om forvaltning av villevande marine ressursar (havressursloven).

Det er ikkje gjort nokon endringar i planen.

6.4.1. Hovud og bilei (LED) (SOSI 6211)

Areal satt av til hovud- og bifarlei omfattar viktige område for båttrafikk og kabelferje. I plankartet er dei vist som stippla linjer og er juridisk bindande.

I eller i nærleik av hovud- og bifarlei kan det ikkje gjerast tiltak, etablerast anlegg eller installasjonar som er til hinder eller fare for ferdsle til sjøs

6.5. Akvakultur (AKV) (SOSI 6400) og kombinert formål – Akvakultur og ferdsle (AF) (SOSI 6800)

Tildeling av akvakulturlokaliteter har som føresetnad at kommunen har avsett areal til slikt formål i kommuneplanen sin arealdel. Det er klare politiske nasjonale og regionale føringar med ønske om auka oppdrettsverksemda (Nærings- og fiskeridepartementet – Et hav av muligheter). Samstundes er det krav om ein berekraftig vekst med fokus på miljø og fiskehelse.

Føremålet er område for akvakultur i sjø inkludert vassøyle og sjøbotn. I akvakulturområde går akvakultur framfor annan bruk av området. Tiltak som kan hindra eller forstyrre akvakulturverksemd, skal ikkje tillatast på eller i nærleiken av områda.

Innafor planområdet er det mange små lokalitetar som har vore i drift lenge. Derfor gjeld mange av innspel utviding av eksisterande areal for å få til meir hensiktsmessig drift. Det er nokon innspel som gjeld nye areal. Ved utviding av arealet er det i KU ikkje lagt til grunn at der skal skje ein produksjonsauke. Eventuell auke i produksjonen vert handtert av anna regelverk.

Høg produksjon frå før av og miljøutfordringar og lite tilgjengeleg areal gjer at det er få framlegg om nye areal som skal settast av til akvakultur. Sjå KU og kap. . for nærare omtale.

Planområdet har stor variasjon i lokalitetar og kva som er utfordringane, det går frå indre fjordstrøk til meir opent hav. Dei ulike økologiske og topografiske forholda i sjø varierer

mykje og det gir eit samansett bilete av miljøforholda og verknad på omgjevnadane. Det gjer at vurderinga av den samla belastninga på og i eit fjordsystem og verknad knytt til den einskilde lokalitet er utfordrande og kompleks.

Det er ein nasjonal forventning om at planen skal ta omsyn til utvikling av ny teknologi. Ulike former for drift og teknologi tilpassa til den enkelte lokalitet og vassførekomst kan vere med å betre desse utfordringane. Dette viser at ein arealplan på tvers av kommunegrensene kan vere eit viktig verktøy, men ein arealplan har sine rammer for kva den kan løyse. I «Veileder for planlegging i sjøområdene» står det følgjande;

«Kommunene kan sette krav om «miljøkvalitet, estetikk, natur og landskap», jf. pbl. § 11-9 første ledd nr. 6. Slike krav skal være overordnet og ikke ha form av konkrete bestemmelser om drift og teknologiske innretninger på det enkelte akvakulturanlegg.»

Om det skal opnast for meir oppdrett, må ein forutsette at det for ein stor del må skje ved bruk av ny teknologi med lukka merder, sidan samla belastning på vasskvalitet og vasslevande arter, både marine-, anadrome- og ferkvassarter, kan bli for stor. Det vert lagt til grunn at ny oppdrettsteknologi vil erstatte den tradisjonelle merdteknologien som vert nytta i dag. Til dømes lukka system som gjer at problema med lakselus, fiskesjukdommar, rømming, organisk materiale, tungmetall etc. vil bli redusert monaleg.

Føresegnene til planen bidreg til å underbygge dette og stimulere til positiv endring :

- I dei generelle føringane om miljøkvalitet og natur er det gitt at alle tiltak innfor planområdet må følgje dei til ein kvar tid gjeldande krav til vasskvalitet og miljømål jmf. Vassforskrifta og omsyn til villaksen som følgjer av kvalitetsnorma for villaks og § 7 i lakse- og innlandsfiskelova. Sjå kap. 2.3
- Med bakgrunn i at nasjonale miljøstandardar alt er overskridne innfor planområdet sine sjøareal gjeld særskilt for akvakultur at tiltak etter særlover berre kan tillatast dersom aktiviteten kan skje utan forverring av miljøtilstand. For eksisterande anlegg gjeld dette berre ved søknad om vesentleg endring av anlegg (pbl. § 11-9, nr. 6). Sjå kap. 3.2.9.

I tillegg til dette kan kommunen vurdere å stille krav om reguleringsplan ved søknad om endring, sjå kap 3.2.9.

Planforslaget har rammer for tiltak som kan betre miljøtilhøva:

- Utviding/endring av areal på eksisterande lokalitetar gir rom for betre tekniske løysingar som og kan gi positiv effekt for miljø og fiskehelse

- Strukturelle endringar der gamle og dårlege lokalitetar går ut og vert erstatta av ein større lokalitet
- Planen sitt formål om og ikkje forverre miljøtilstand og føreseigna sine miljøkrav knytt til vasskvalitet og miljømål.
- Kommunen kan stille krav om reguleringsplan

Arealformålet akvakultur (AKV) omfattar alle typar av oppdrettsanlegg, skjellfarmar og liknande, dersom ikkje noko anna er vedteke. Føreseigna kan angi kva former for oppdrett og arter som er tillate. Det er lagt opp til tre hovudkategoriar:

- Lokalitetar der all type oppdrett er lov
- Lokalitetar der anadrom laksefisk er ekskludert.
- Lokalitetar for tare og skjell

Innafor arealformålet akvakultur (AKV) skal følgjande vere med:

- Heile anlegget, med mellom anna forflåte, inkludert ei ferdselsforbodssone på 20m rundt anlegget skal ligge innafor akvakulturformålet
- Fortøyningar utanfor akvakulturformålet må ligge djupare enn 25m frå overflata. Inn mot land må der gjerast særskilte vurderingar.

6.6. Naturområde (NO) (SOSI 6600)

Omfattar område i sjø og vassdrag der inngrep og tilrettelegging er sterkt avgrensa for å bevare viktige naturverdiar. Avsett område er kome fram gjennom kartlegging, og omfattar område med svært viktige førekomstar av naturtypane stortareskog, ålegrasenger og blautbotnsområde. Dette er svært viktige og artsrike naturtypar, som er viktige for både dyre- og fuglelivet i området. Bevaring av områda er svært viktig for ein berekraftig utvikling. I tillegg til formålsområde er det også satt av omsynssoner og føreseignsområde for natur.

6.7. Friluftsområde (FV) (SOSI 6700)

Omfattar område i sjø og vassdrag der inngrep og tilrettelegging er sterkt avgrensa for å bevare kvalitetane ved viktige friluftsområde. Det er unntak for inngrep som omfattar tilrettelegging for ålmenta. Områda som er satt av til dette formålet er som regel knytt til viktige friluftsområde på land og statleg sikra friluftsområde, men gjeld også enkelte

sjøområde av særleg stor verdi for friluftslivets kvalitet. I tillegg til formålsområder er det også satt av omsynssoner for friluftsliv.

Friluftslivets naturgrunnlag og ålmenta sin rett til ferdsel og opphald i naturen er sikra gjennom friluftsløva. Allemannsretten er gjerne knytt til retten til fri ferdsel i skog og mark. Men også til sjøs er allemannsretten grunnlaget for båtliv og fritidsaktivitetar. Friluftsliv som helsefremmande og trivselsskapande aktivitet reflekterer nasjonale føringar for folkehelse som må vektleggast i arealplanlegginga. Dette er gjort ved å sikre verdifulle areal for friluftsliv gjennom å avsette spesielt viktige areal som friluftsområde/omsynssoner, og gjennom å ta omsyn til kjent bruk i planleggingsarbeidet (konsekvensutgreininga).

6.8. Område med kombinerte føremål i sjø og vassdrag med ell er utan tilhøyrande strandsone (VK) (SOSI 6800) Friluftsområde (FV) (SOSI 6700)

Sjøareal som er merka med påskrift NFFF er allmenne fleirbruksområde som kan nyttast til natur, ferdsel, fiske og friluftsliv. Ingen av underformåla er gitt særskilt prioritet i desse områda. Akvakultur er det ikkje løyve til.

Vassdrag er svært viktige for naturmangfaldet, og bekke- og elveutløp er særleg viktige. Sjøareal som er merket NF er områder der underformåla NF (natur og friluftsliv) er gitt prioritet. Dette gjelder utløpet av anadrome vassdrag, områder som er svært viktige for naturmangfald og fritidsfiske etter laks.

6.9. Område knytt til landformål

Planen gjeld for sjøareal og har ei plangrense som går ved middel lågvatn. For aktivitet som skjer i randsona mellom sjø og land, er dette ei kunstig avgrensing. I dei tilfella der landformål og reguleringsplanar på land strekker seg ut i sjø viser me til eksisterande arealplan eller reguleringsplanar i den enkelte kommune. Dei er handtert på ein av to måtar:

- Der reguleringsplanane skal gjelde fullt ut og gjeld føre planen i sjø (H 910 – sjå pkt. 4.x i føresegn og oversikt over aktuelle planer – tabell YY i vedlegg

- Der planen for sjø supplerer eller fyller ut gjeldande reguleringsplanar vist som føresegnssområde (#) sjå punkt 5 i føresegn og tabell i vedlegg

6.10. Omsynssoner

Omsynssoner viser til omsyn og restriksjonar som har betydning for bruken av eit område, i tillegg til og uavhengig av kva arealformålet. Det kan knytast føresegner til omsynssoner, inkludert forbod som er nødvendig for å hindre skade og tap. Det kan også verte gitt retningslinjer om kva omsyn som skal vektleggast ved praktisering av anna lovgjeving så langt kommunen er tillagt mynde etter vedkomande lov. Områder med fare, risiko eller sårbarheit er markert av i planen som omsynssoner.

7. Konsekvensutgreiing og verknad av planforslaget

7.1. Konsekvensutgreiing –metode og grunnlag

Konsekvensutgreiinga er laga med utgangspunkt i nasjonale, regional og lokale målsettingar og styringsdokument. Ein interkommunal plan er på eit overordna nivå, og utgreiinga skal bygge på kjent kunnskap. Ved seinare utarbeiding av område- eller detaljregulering, eventuelt konsesjonsbehandling, kan det vera naudsynt å kartlegga ny kunnskap, eller å få fram tilhøve som ikkje er kjent i dag. Det er likevel lagt vekt på fagkunnskap i dei tilfelle der ein ser at det potensielt er stor fare for at viktige verdiar vil kunne gå tapt.

Metodikken for konsekvensutgreiinga har tatt utgangspunkt i rettleiar T-1493 for konsekvensutgreiingar. Konsekvensen er eit resultat av den verdien ny arealbruk eventuelt er i konflikt med, og i kva grad den nye arealbruken vil ramme verdiområdet (påverknad). Konsekvensutgreiinga skal ikkje berre vise verknaden endringa kan ha innanfor sjølve innspelsavgrensinga, men også for eventuelle verdiområde rundt (innspelet har eit influensområde som kan vera vesentleg større enn innspelet i seg sjølv).

Risiko- og sårbaranalysen har hatt som mål å identifisera uønskte hendingar slik at ein unngår eller reduserer tap av liv og helse eller materielle verdiar og infrastruktur. Vurderingane er gjort i fem trinn, i tråd med metodikk som er skildra i DSB sin rettleiar for ROS-analysar (2017).

For akvakulturanlegg er det lagt til grunn tradisjonell produksjonsmåte sjølv om det for fleire av innspelsområda går fram at intensjonen er ei meir miljøvenleg drift. For at konsekvensutgreiinga skal kunne legge til grunn miljøvenleg drift må dette ha ei forankring i føresegner.

For akvakulturanlegg som søker arealauke utan produksjonsauke, så er dette lagt til grunn for vurdering av arealutvidinga. Dette vil i dei fleste tilfelle gje små utslag i konsekvensutgreiinga, sidan det er produksjonsauke som oftest kan slå uheldig ut for t.d. naturmangfald. Dersom det skulle vise seg at det likevel blir produksjonsauke i dei omsøkte utvida areala, så fell eit premiss i konsekvensutgreiinga. Normalt vil konsekvensen då vere høgare enn vist her.

I vurderingane har ein lagt til grunn gjeldande kommuneplanar, og ein har vurdert den juridiske endringa etter plan- og bygningsloven. Det betyr at der det omsøkte

innspelsområdet omhandlar eit anlegg eller tiltak som allereie er etablert, så har ein sett bort frå at det faktisk finst, men gjort merknad om at tiltaket allereie er gjennomført.

Konsekvensutgreiinga og risiko- og sårbaranalysen er laga som ledd i prosessen med å utvikle planen, og som viktig verktøy for å avdekka tilhøve som er viktige for det endelige plangrepet og «sluttproduktet». I dei tilfella der planen har gjort tilpassingar som følgje av funna, så er desse summert opp til slutt i KU/ROS-utgreiinga. Alle vurderingar er basert på kjent kunnskap i offentlege register, og opplysningar frå kommunane. Få av kjeldene er komplette og kvaliteten og alderen på data kan variera. Kunnskapsgrunnlaget skal stå i rimeleg høve til plannivået, og det er trong for meir detaljert kunnskap ved til dømes ein reguleringsplan.

Det vil alltid vera ein grad av usikkerheit knytt til risikovurdering. Tilgang på relevant kunnskapsgrunnlag i form av til dømes statistikk og erfaring frå tilsvarende situasjonar, vil kunne påverke usikkerheit. For ein del typar hendingar, inkludert hendingar der sannsyn vert påverka av klimaendringar, vil det også vera usikkert i kva grad historiske data kan nyttast for å seia noko om framtida.

7.2. Konsekvensutgreiing - arealinnspeil –prosess –avbøtande tiltak

7.2.1. Grunnlag for KU og ROS

Det utarbeida «Kunnskapsgrunnlaget» er saman med informasjonen i dei mottekne innspela grunnlaget for KU og ROS. Med dette utgangspunkt og den skildra metoden er alle innspela vurdert. Basert på metoden for KU er innspela kategorisert i nivå av konfliktgrad (grøn, gul, raud) i høve til ulike fagtema og risikovurdering. Dei mottekne innspela fordelte seg slik tab.7 syner.

Tabell 7: Oversikt over vurderingane av dei 61 innspela –«1 gongs» vurdering

Samla vurderingar av enkeltinnspel		
14	16	31
Ingen eller få kjente vesentlege konsekvensar eller moglege konfliktar. Etter ei samla vurdering på tvers av alle tema vert innspelet tilrådd.	Middels konsekvens / noko konfliktpotensial / moderat måloppnåing for enkelte tema. Etter ei samla vurdering av alle tema vert konfliktgraden og utfordringa vurdert til å vere for høg til at innspelet kan tilråddast.	Klar negativ konsekvens / stort konfliktpotensial og/eller låg måloppnåing og/eller uakseptabel risiko for eitt eller fleire tema. Etter ei samla vurdering, der eitt eller fleire tema kan vere tungtvegande, vert innspelet ikkje tilrådd.

7.2.2. Nærare vurdering og avbøtande tiltak

Metoden for konsekvensutgreiing er todelt. Den eine delen gjeld ei vurdering av innspelet sin verknad for ulike fagtema som landskap, naturmangfald og kulturmiljø mm. Den andre delen er retta mot tilhøve knytt til risiko og sårbarheit og konklusjon for innspelet bygger på desse to ilag.

Begge delar krev fagleg vurdering, men der ein med til dømes naturfagleg kompetanse kan vere meir skjønsmessig, kan tilhøve knytt til ulukkesrisiko og farlei vere meir teknisk retta. Med teknisk retta meiner med her at i høve til farlei er det grenser i kart og navigasjonsinnretningar og halde seg til.

Med utgangspunkt i gjeldande arealplanar innanfor planområde, kunnskapsgrunnlag og KU-vurderinga ønska arbeidsgruppa å sjå nærare på dei innspela som havna i kategori gul og raud. Var det noko ved innspela, vilkår satt for KU vurderinga eller til dømes lokalkunnskap som kunne gjere at innspel kunne vurderast med eit anna blikk.

Med dette «justerte blikket» vart det difor gjort ein gjennomgang av alle innspela som i fyrste omgang havna i kategori gul og raud. Har ein verktøy eller avbøtande tiltak som kan endre kategorisering eller konklusjonane i KU. Følgjande avbøtande tiltak er prøvd mot dei ulike innspela:

- a) Endringa av arealinnspelet
- b) Plankrav
- c) Omstrukturering – betre lokalitet enn gjeldande i høve til akvakultur
- d) Andre forhold

a) Endring av arealinnspelet

I metoden som er brukt for KU og ROS er det eit vilkår at arealinnspel som kjem inn i det område som er definert som «Farledsområde» vert kategorisert i raud sone. Kunnskapsgrunnlaget syner oss at mange eksisterande område for akvakultur går inn i farledsområde og spørsmålet er om vilkåret satt for KU og ROS er for strengt.

Med denne bakgrunnen er det gjort ei vurdering av teknisk karakter av alle aktuelle innspel. Saman med Kystverket og kommunane har ein sett på om arealjustering som avbøtande tiltak vil påverke konklusjonane i KU og ROS. Vil slik justering gje grunnlag for å ta innspel med i framlegget til plan. Kystverket sin medverknad og signal er å sjå på som førebels tilbakemelding, men har bidrege til at konfliktgraden i høve til farledsområde i ROS er redusert og påverkar med det konklusjonane for fleire av innspela.

b) Plankrav

For ein del innspel og område ser ein at dette planarbeidet og det plannivået vi er på gjev ramm e og vilkår for vidare arbeid. Det er slik sett vanleg at eit avbøtande tiltak er å stille krav om utarbeiding av reguleringsplan. Gjennom detaljplanarbeid vil ein nærare avklare utforming , påverknad og konsekvens for omgjevnadane ved gjennomføring av aktuelle tiltak . For aktuelle innspel er denne vurderinga gjort og plankrav er fremja som avbøtande tiltak for at innspelet er tatt inn i framlegg til plan.

c) Omstrukturering –betre lokalitet for akvakultur

I planområdet er det fleire eldre og mindre område satt av til formål akvakultur. For å betre mellom anna fiskehelse og driftstilhøve kan omstrukturering vere eit avbøtande verke middel som kan vere nyttig. Framlegg om gjennomføring av slikt tiltak synast i utgangspunktet enkelt, men har gjennom prosessen og det grunnlaget som er samla vist seg utfordrande å gjennomføre av fleire grunnar.

Dette tiltaket synes mange og vere einige om ville vere nyttig sett både frå næringa og forvaltninga . I denne omgang lykkes ikkje ein gjennom framlegget til plan godt med dette , men vi meiner ein tek nokre fyrste steg. Av dei lokalitetane som kjem i denne kategorien er konklusjonen for alle raud i KU og ROS, men basert på grunnlaget vi har samla sett og rammene for miljøtilhøve i føresegna bidreg det te til å betre situasjonen.

d) Andre forhold

Det er 2 akvakulturområde som vert tatt inn i planen med litt ulik grunngjeving .

7.3. Arealinnspel som er tatt med i planforslaget

Idet vidare er det vist kva innspel som er tatt med i framlegget til plan. Det føl same inndeling som i førre kapittel 7.2. For dei som vil sjå nærare på kvart enkelt innspel og grunnlaget for vurderinga og konklusjon vert det vist til vedlegg knytt til KU og ROS der kvart innspel er skildra i detalj.

Innspela som er tatt med er vist i tabell og kolonne med samla vurdering er etter avbøtande tiltak.

7.3.1. Innspel som har liten/ingen konfliktgrad

Det er gjennomført eit KU og ROS arbeid med utgangspunkt i alle innkomne arealinnspela. Det gav som resultat at 14 av desse innspela vart grøne i KU og kunne takast med i planforslaget utan at der var kjente konflikstar.

Tabell 8: Arealinnspel som er tatt inn i planen som utan avbøtande tiltak som etter ein samla vurdering viser liten konflikt i i KU og ROS.

Kommun	Fjord	Unik ID innspel	Nytt areaformål	Utvid. / Nytt	AKV - lokalitet		Avbøtande tiltak / kommentar	Samla vurdering
					Nr	Lokalitet		
Modalen	Osterfjorden-Romarheimsfjorden	4629-117-1	Småbåtanlegg	Nytt			Ingen	
Modalen	Osterfjorden-Romarheimsfjorden	4629-117-2	Småbåtanlegg	Nytt			Ingen	
Osterøy	Sørfjorden	4630-127-2c-utv	Akvakultur	Utvid	12156	Blom	Ingen	
Osterøy	Sørfjorden	4630-127-2d	Akvakultur	Utvid	18898	Skaftå	Ingen	
Alver	Lurefjorden-Haukåsstraumen	4631-124	Småbåtanlegg	Nytt			Ingen	
Alver	Lurefjorden-Haukåsstraumen	4631-125	Småbåtanlegg	Nytt			Ingen	
Alver	Lurefjorden-Haukåsstraumen	4631-144-3	Hamneområde	Nytt			Ingen	
Masfjorden	Masfjorden	4634-129-2	Småbåtanlegg	Nytt			Ingen	
Masfjorden	Masfjorden	4634-129-3	Småbåtanlegg	Nytt			Ingen	
Masfjorden	Masfjorden	4634-134	Småbåthamn	Nytt			Ingen	
Masfjorden	Masfjorden	4634-138-5	Småbåthamn	Nytt			Ingen	
Masfjorden	Fensfjorden-Austfjorden-Hindnesfjorden	4634-138-7	Hamneområde	Nytt			Ingen	
Masfjorden	Masfjorden	4634-138-8	Hamneområde	Nytt			Ingen	
Gulen	Sognesjøen	4635-155-1	Akvakultur	Nytt - Tare			Ingen	

REGION NORDHORDLAND	Alver, Austrheim, Fedje, Gulen, Masfjorden, Modalen, Osterøy, Vaksdal
-------------------------------	--

7.3.2. Innspel der avbøtande tiltak vert å redusere arealet

Mange av arealinnspelela var i konflikt med farlei og det er difor gjort endringar i sjølve arealinnspelet for å få den redusert. Det er totalt 13 innspel og alle gjeld akvakultur, av dei er det to som er nye område resten er utviding av eksisterande areal. I den samla vurderinga er 1 grøn, 7 gule og 4 raude. Innspel 127-2b er raud, men er i realiteten ein forbetring i forhold til dagens arealplan ved at området er trekt lenger vekk frå farlei.

Tabell 9: Arealinnspel som er tatt inn i planen etter at arealinnspelet er endra .

Kommun	Fjord	Unik ID innspel	Nytt areaformål	Utvid. / Nytt	AKV - lokalitet		Avbøtande tiltak / kommentar	Samla vurde
					Nr	Lokalitet		
Osterøy	Sørfjorden	4630-127-2b	Akvakultur	Utvid	Ingen produksjon		Endring slik at gjeldande AKV område vert trukket lenger vekk frå farlei -	
Osterøy	Sørfjorden	4630-127-2C	Akvakultur	Utvid	12156	Blom	Justering - sjå i samanheng med innspel 4630-127-2C	
Osterøy	Osterfjorden-Romarheimsfjorden	4630-127-Ny2e	Akvakultur	Utvid	13644	Tepstad	Foreslått areal er betydeleg redusert	
Austrheim	Fensfjorden-Austfjorden-Hindnesfjorden	4632-149-1	Akvakultur	Utvid	30559	Øksneset	Er ein justering av plassering av dagens AK areal. Kommunen peikar på at trålefeltet for reke ikkje er i bruk.	
Masfjorden	Masfjorden	4634-151-1	Akvakultur	Utvid	30196	Ådnekvam	Justering	
Masfjorden	Masfjorden	4634-151-2	Akvakultur	Utvid	11644	Duesund	Justering	
Gulen	Sognesjøen	4635-128-1	Akvakultur	Nytt			Behov for nytt areal. Trekt lenger vekk frå farlei	
Gulen	Gulafjorden-Mjømnnesund-Kvitenosen	4635-128-4	Akvakultur	Utvid	11749	Bårøy	Justering – redusert og trekt litt ut av farlei område	
Gulen	Gulafjorden-Mjømnnesund-Kvitenosen	4635-128-5	Akvakultur	Utvid	32518	Kuøyna	Justering – redusert og trekt litt ut av farlei område	
Gulen	Gulafjorden-Mjømnnesund-Kvitenosen	4635-128-6	Akvakultur	Utvid	13340	Leiholman e	Justering – redusert innspel i sør	
Gulen	Gulafjorden-Mjømnnesund-Kvitenosen	4635-128-7	Akvakultur	Utvid	11657	Gråvika	Justering – redusert – trekt litt ut av farlei område og akvakulturområde mot land er noko redusert.	
Gulen	Sognesjøen	4635-128-8	Akvakultur	Utvid	38217	Hardbakke neset	Justering – redusert areal ut mor farlei. Gjeldande akvakulturområde mot land er redusert.	
Gulen	Sognesjøen	4635-128-Ny2	Akvakultur	Nytt			Justering – redusert noko mot farlei. Det er eit mindre område – er tenkt nytta til lukka anlegg.	

REGION NORDHORDLAND	Alver, Austrheim, Fedje, Gulen, Masfjorden, Modalen, Osterøy, Vaksdal
--------------------------------	---

7.3.3. Innspel der avbøtande tiltak vert å fremje plankrav

Totalt er det 8 tiltak og dei gjeld hamn og småbåtanlegg/-hamn og eit akvakulturområde i samanheng med land. I den samla vurderinga er 1 vurdert som grøn, 4 som gule og 3 som raude.

Tabell 10: Arealinnspele som er tatt inn i planen med føresetnad om plankrav.

Kommune	Fjord	Unik ID innspel	Nytt arealformål	Utvid. / Nytt	AKV - lokalitet		Avbøtande tiltak / kommentar	Samla vurdering
					Nr	Lokalitet		
Masfjorden	Masfjorden	4634-138-6	Akvakultur - sjø i samanheng med land	Nytt			Justering av arealet og krav om reguleringsplan	
Masfjorden	Fensfjorden-Austfjorden-Hindnesfjorden	4634-138-3	Hamneområde	Nytt			Pågåande reguleringsplan	
Alver	Lurefjorden-Haukåsstraumen	4631-121-6	Småbåtanlegg	Nytt			Plankrav	
Alver	Lurefjorden-Haukåsstraumen	4631-144-1	Småbåthamn	Nytt			Plankrav	
Alver	Lurefjorden-Haukåsstraumen	4631-153	Småbåthamn	Nytt			Plankrav	
Masfjorden	Masfjorden	4634-129-1	Småbåthamn	Nytt			Justering av arealet og krav om reguleringsplan	
Masfjorden	Masfjorden	4634-138-4	Småbåthamn	Utvid			Plankrav	
Austrheim	Fensfjorden-Austfjorden-Hindnesfjorden	4632-156-1	Endre deler av areal 2040 Hamn til kombinert formål 6800	Endring			Ved utbygging krav om reguleringsplan	

7.3.4. Arealinnspele som del av omstrukturering –betre lokalitet

Det er innspel om at tre lokalitetar i Austfjorden vert til 1 lokalitet. Dei tre lokalitetane som skal erstattast er Rekkeviki og Nesbø i Alver kommune og Vikane i Masfjorden kommune. I prosessen er der gjort endringar i framlegget for å redusere konflikt potensialet. Det er lagt fram to alternativ, men i endeleg plan skal der veljast eit alternativ. Dei to alternativa er:

- Rekkeviki –utviding
- Vikane –utviding

Bakgrunnen for ønske om større lokalitet er for å få etablert eit meir moderne anlegg som gir grunnlag for ei betre drift. IKU og ROS er den totale vurderinga raud. Det er ikkje vurdert opp i mot at gamle lokalitetar vert fjerna. Det er ikkje noko som tilseier at belastninga for fjorden vert dårlegare sjølv om ein samlar produksjonen til ein lokalitet.

REGION NORDHORDLAND	Alver, Austrheim, Fedje, Gulen, Masfjorden, Modalen, Osterøy, Vaksdal
--------------------------------	--

I Austrheim er det ønskeleg å erstatte akvakulturlokalitet 11756 Allersholmane med ein ny lokalitet i Fedjefjorden – Hellosen - namn Senoksen. Det vil vere ein lokalitet med større djupne og betre gjennomstrøyming enn i Allersholmen.

I den samla vurderinga er alle 3 tiltaka vurdert som raude. Det er da ikkje tatt omsyn til den totale endringa som skal skje.

Tabell 11: Arealinnspel som er tatt inn i planen på grunn av restrukturering og betr e lokalitet

Kommun	Fjord	Unik ID innspel	Nytt areaformål	Utvid. / Nytt	AKV - lokalitet		Avbøtande tiltak / kommentar	Samla vurde
					Nr	Lokalitet		
Alver	Fensfjorden- Austfjorden- Hindnesfjorden	4631-133-1	Akvakultur	Utviding / restrukt.	10086	Rekkeviki	Omstrukturering - tre "gamle" lokalitetar vert fjerna -ersatta med 1 Ny. Vil etter høyring avgjere kven "Ny" lokalitet som vert valt.	
Masfjorden	Fensfjorden- Austfjorden- Hindnesfjorden	4634-138-2	Akvakultur	Utviding / restrukt.	13704	Vikane	Omstrukturering - tre "gamle" lokalitetar vert fjerna -ersatta med 1 Ny. Vil etter høyring avgjere kven "Ny" lokalitet som vert valt.	
Austrheim	Fedjefjorden- Hellosen	4632-148-1	Akvakultur	Nytt			Dersom det går inn så skal lokalitet 11756 Allersholmen gå ut	

7.3.5. Arealinnspel andre forhold

Det er to innspel som er tatt med i planen utan at der er gjort særskilte avbøtande tiltak , men det er kommentert i tabellen kvifor dei er teke med .

Tabell 12: Arealinnspel som er tatt inn i planen med føresetnad om plankrav .

Kommun	Fjord	Unik ID innspel	Nytt areaformål	Utvid. / Nytt	AKV - lokalitet		Avbøtande tiltak / kommentar	Samla vurde
					Nr	Lokalitet		
Fedje	Fedjefjorden- Hellosen	4633-154	Akvakultur	Nytt			Fedje trenger meir areal til AK for å kunne utvikle næringa. Ønsker å få til ein dialog med Kystverket for å finne ei løysing.	
Gulen	Gulafjorden- Mjømnesund- Kvitenosen	4635-128- Ny3	Akvakultur	Nytt			Er foreslått som areal for tett anlegg.	

7.3.6. Innspel som er KU vurdert og tatt inn i planforslaget – oversikt

Tabell 13: Oversikt over arealinnspelet som er tatt inn i planforslaget

	Utvididing/ending	Nytt	Totalt
Akvakultur	15	7	22
Hamne-område / næring	1	4	5
Småbåt-anlegg/hamn	1	12	13
Totalt	17	23	40

Av dei 7 arealinnspele som er merka som nye areal for akvakultur er det eit anlegg som er tenkt for settefisk på land og arealet i sjø er det som er «utanfor land». Det er to mindre område som er tenkt for lukka anlegg og eit anlegg som berre gjeld for tare og tang. Det er tre nye område som gjeld kor det er tanke om «tradisjonell» akvakultur, det er innspelet 148-1 i Austrheim, 154 på Fedje og 128-1 i Gulen (Sognesjøen). Det nye område i Austrheim skal dersom det vert vedteke erstatte 11756 Allersholmen.

Dette fordeler seg slik på kommunane og fjordane:

Tabell 14: Kommune - arealinnspelet som er tatt inn i planforslaget

Kommune	Akvakultur	Hamne-område / næring	Småbåt-anlegg/hamn	Totalt
Alver	1	1	5	7
Austrheim	2	1		3
Fedje	1			1
Gulen	9			9
Masfjorden	4	3	6	13
Modalen			2	2
Osterøy	5			5
Totalt	22	5	13	40

Tabell 15: Fjordområde - arealinnspelet som er tatt inn i planforslaget

Fjord	Akvakultur	Hamne-område / næring	Småbåt-anlegg/hamn	Totalt
Fedjefjorden-Hellosen	2			2
Fensfjorden-Austfjorden-Hindnesfjorden	3	3		6
Gulafjorden-Mjømnesund-Kvitenosen	5			5
Lurefjorden-Haukåsstraumen		1	5	6
Masfjorden	3	1	6	10
Osterfjorden-Romarheimsfjorden	1		2	3
Sognesjøen	4			4
Sørfjorden	4			4
Totalsum	22	5	13	40

Tabell 16: Samla vurdering i KU og ROS for type arealinnspel som er med i planforslaget

Samla vurdering	Akvakultur	Hamne-område / næring	Småbåt- anlegg/hamn	Totalt
1	4	3	9	16
2	9		4	13
3	9	2		11
Totalt	22	5	13	40

Totalt er det 11 innspel som er tatt med i planforslaget som har ei total vurdering i KU og ROS som er raud. Dette er også omtalt i tidlegare i dette dokumentet, men her ein oppsummering.

Akvakultur forklaring til nokon av dei innspela som er i raudt:

- 2 innspel (133-1 og 138-1) gjeld restrukturering i Austfjorden – skal velje 1 av dei i endeleg plan og 3 gamle lokalitetar går ut – ingen forverring samanlikna med dagsens status – sjå 7.2.2 og 7.3.4
- 1 nytt innspel (148-1) – krav om at ein gamal lokalitet går ut som slit med miljøtilstand – totalt sett ein forbetring – sjå 7.2.2 og 7.3.4
- 1 innspel (127-2b) som gjeld ein lokalitet som ikkje er tatt i bruk – endringa vil trekke området lenger vekk frå farlei – ingen forverring samanlikna med dagsens situasjon

7.3.7. Andre planinnspel som er tatt inn som ikkje krev KU

7.3.7.1 Omsynssone - Laksegiljene

Laksegiljer er noko som er spesielt for regionen og må dei må det takast omsyn til. Laksegiljene er små bygg på høge trestillas enten i, eller nær sjøen, eller på fjellhyller over sjøen. Fiskarane sat i desse hyttene som fungerte som ein utkikkspost der dei kunne sjå når laksen sumde inn i nota som var plassert i sjøen under dei.

I Vaksdal kommune sin gjeldande kommuneplanen sin arealdel frå 2019 omsluttar omsynssona hovudsakleg bygga/giljene. Om ein ser på laksegiljene som fangstmetode og tar med fangstreiskapen/nota og forankringspunkt til desse utgjør dette eit meir omfattande anlegg som strekk seg godt utanfor omsynssona. Det er føreslege fylgjande endringar for å sikre laksegiljene:

- 1) I tillegg til generelle føresegn om kulturminne og kulturmiljø vert det lagt inn særskilde føresegn:
Det skal takast omsyn til laksegiljene i sin heilskap, som kulturmiljø- og bygningsvern, og immateriell kulturarv i form av fangstmetode. Ved nye tiltak i nærleik av laksegiljene skal det, og utanfor omsynssona, undersøkast og takast omsyn til fangstreiskapen som vart nytta, som til dels forankringspunkt og sjøareal for sitjenot og kilenot. Det vert elles vist til planen sine generelle føresegn om kulturminne og kulturmiljø.
- 2) Utviding av eksisterande omsynssoner
Omsynssona strekk seg om lag 30 meter ut i sjøen. Der sjølve laksegiljene er lokalisert på land gjeldt det 30 meter frå land medan der giljene er plassert ute i sjøen gjeldt 30 meter frå sjølve gilja (Røyrtangen og Skiljaneset).
- 3) Nye omsynssoner
Det er føreslege å omfatta laksegilja på *Kjeneset* og *Skolmen* av omsynssone. Dette for å sikre alle giljene som framleis står att i Vaksdal kommune.

Vurdering av særskilde føresegn

Dei særskilde føresegna vil i større grad sikre delar av laksegiljene samanlikna med dagens situasjon. Dette gjennom at tiltakshavar vert merksam på at laksegiljene utgjer eit meir omfattande anlegg og at det krevst nærare undersøkingar, også utanfor omsynssona.

Krav om undersøkingar og eventuelt omsyn til eksisterande forankringspunkt vil gjere det noko strengare å oppføre tiltak i området nær ei gilje. Omsynssona er ikkje ei forbodssone men handlingsrommet for tiltak kan variere ut ifrå resultata frå undersøkingane. Dette vil bli avgjort i kvar einskild sak.

Vurdering av utvida omsynssone

Utviding av omsynssonene er hovudsakleg gjort ut i sjøen og er tenkt for å gjere ei opprydding i plankartet slik at det er samsvar mellom storleiken på omsynssonene. Utvidingane er mindre og vil ikkje få endra konsekvensar frå gjeldande plan anna enn at noko større areal i sjøen vert sikra. Ei fullstendig utviding av omsynssona over heile arealet som dekkjer not og forankring er vurdert til å vere for strengt.

Vurdering av nye omsynssoner

Kjeneset er ikkje kartfesta under «dei viktigaste kulturminna i kommunen». Gilja er nyleg vøla ved eit større prosjekt støtta av Hordaland fylkeskommune. Skolmen er kartfesta som eit av dei viktigaste kulturminna i Vaksdal og er lokalisert i Bolstadstraumen. I dette

området finn ein fleire kulturminne i tillegg til at fjorden har arealføremålet «friluftsområde» i gjeldande kommuneplan. Arealføremålet «friluftsområde» legg og avgrensingar for kva som er tillate og er såleis til fordel for giljene.

Det er få slike kulturminne igjen i Noreg og det er viktig å sikre dei 9 laksegiljene som framleis står att. Det må sjåast nærare på laksegilja på Kjeneset sin lokalisering som omsynssone opp mot bustadar i området og massedeponiet knytt til K5 på Langhelleneset.

Oppsummering/konklusjon

Dei føreslegne endringane bidreg til å nå føremålet om å sikre laksegiljene og deira nasjonale verdi.

Tabell 17: Laksegiljer med omsynssone H570 i gjeldande kommuneplan med forslag om utviding

Nummer	Objekt	Askeladden ID	Kulturminnereg.	Kulturminneplan
(H570_01)	Straume	229697-0	Del 1, s. 60	s. 33
H570_03	Sandvik	268524- (2,3 og 4)	Del 1, s. 22	s. 33
H570_35	Vikaberget	268667-0	Del 1, s. 53	s. 33
H570_36	Røyrtangen Stamnes/Skiljaneset	224401-1	Del 1, s. 63	s. 33
		224402-1	Del 1, s. 52	
H570_37	Simmenes	268691-0	Del 1, s. 52	s. 33
H570_38	Gammersvik	268690- (1 og 2)	Del 1, s. 51	s. 33

Følgjande generell utviding er føreslege:

Omsynssona strekk seg om lag 30 meter ut i sjøen. Der sjølve laksegiljene er lokalisert på land gjeldt det 30 meter frå land medan der giljene er plassert ute i sjøen gjeldt 30 meter frå sjølve gilja (Røyrtangen og Skiljaneset).

Tabell 18: Forslag til nye laksegiljer omfatta av omsynssone H570

Sone nr.	Objekt	Askeladden ID	Kulturminnereg.	Kulturminneplan
H570_52	Kjeneset	268529- (1 og 2)	Del 1, s. 22	Ikkje i plan
H570_53	Skolmen		Del 1, s. 52	s. 33

7.3.7.2 Friluftsområde

Det er foreslått eit friluftsområde i Radfjorden ved Vetås. Det er vist til at der er mange interesser knytt opp mot Radfjorden og at der er behov for å sette av eit friluftsområde.

7.3.7.3 Areal som går over til - Bruk og vern av sjø og vassdrag, med tilhørende strandsone –(BSV) (SOSI 6001)

Tabell 19: Følgjande areal med desse arealkodane går over til arealformål - BSV

Kommune	Nr	Namn
Gulen	VA_5	Risnefjord
Gulen	VA_6	Ortneset
Alver	FEFIKFR_2	Gjerdneset
Alver	FEFIKFR_1	Skjelanger

7.4. Verknad av plantiltaka og planen sin moglege konsekvensar

Den totale verknad av planen skal vurderast ut frå dagens situasjon, og den meir-
belastninga som planforslaget opnar opp for. Kunnskapsgrunnlaget syner at store delar av
planområdet er negativt påverka av akvakultur allereie. Nordhordland som
produksjonsområde for akvakultur er i trafikklyssystemet for havbruk farga rødt, og
produksjonskapasiteten skal reduserast. Som biosfæreområde er ambisjonsnivået for
Nordhordland høgt. Dette gjer at næringa har ikkje har potensial for særleg vekst i dette
området med tradisjonell teknologi.

IKU og ROS er dette summert opp slik for dei 40 innspel som er tatt inn i planen.

Fagtema	Konsekvens av planforslaget
Landskap	Stort konfliktpotensial for eitt innspel i Masfjorden (4634-138-6). Der er elles 16 innspel som har noko konfliktpotensial for landskap. Der er 12 innspel som ligg i <i>Den indre farleia</i> .
Kulturminne og kulturmiljø	Stort konfliktpotensial for eitt innspel - Havråtunet i Osterøy (4630-127-2c). Der er elles 5 innspel med noko konfliktpotensial for kulturminne og kulturmiljø. Kulturlandskap er vurdert under tema landskap.
Friluftsliv og folkehelse	Stort konfliktpotensial for to innspel i Masfjorden (4634-138-3 og 4634-138-4). Der er elles 12 innspel som har noko konfliktpotensial for friluftsliv og folkehelse.
Naturmangfald	Nær raud farge. Stort konfliktpotensial for sju innspel i Alver, Austrheim, Fedje, Gulen og Masfjorden (4631-133-1, 4632-148-1, 4632-156-1, 4633-154, 4635-128-1, 4634-138-2 og 4630-127-2b). Der er elles 13 innspel som har noko konfliktpotensial for naturmangfald.
Naturressursar	Stort konfliktpotensial for eitt innspel; 4631-133-1 – eit rekefelt i Alver som ikkje er i bruk i dag. Elles noko konfliktpotensial for sju innspelsområde.
Ureining og utslepp	Noko konfliktpotensial for 10 innspel
Teknisk infrastruktur	Få kjente vesentlege konsekvensar
Næringsliv	Noko positiv, men låg måloppnåing med tanke på tilrettelegging for havbruksnæring. Følgjer opp føringar i trafikklysmoellen for havbruk.
Transportbehov og energibruk	Få kjente vesentlege konsekvensar
Risiko- og sårbartilhøve	Akseptabel risiko, med unntak av 4633-154, 4635-128-1, 4635-128-6 og 4635-128-7 (Fedje og Gulen). For desse er det konflikt med farlei.

I tillegg må framlegget til plan sjåast i samanheng med andre strukturelle tiltak og plankrav som vil redusere konflikten. Der er også tatt inn miljøkrav i føresegna, viser til særskilt til kap 2.3 og det står mellom anna følgjande i kap 2.3 .2 første kulepunkt:

«Marine naturtypar¹ og leveområde for sårbare¹ arter skal takast omsyn til, og gjennomføring kan ikkje tillatast utan dokumentasjon på at tiltaket ikkje bidreg til forverring av tilhøve for naturtypane og leveområde og deira verdi eller økologiske funksjon, jf. pbl. § 11-9, nr. 6»

Føresegnene legg til grunn at det kan ikkje gjerast nye tiltak i planområdet som forverrar miljøtilstand, men det kan gjerast tiltak som forbettrar miljøtilstand.

På denne bakgrunn er framlegget til plan tilstrekkeleg balansert, der ulike interesser er tatt omsyn til.

HØYRING

7.5. Innspel som ikkje er tatt inn i planforslaget

Det er totalt 22 innspel som er vurdert til å ha for stort konfliktpotensiale til at ein ønskjer å ta dei med i planforslaget.

Tabell 20: Oversikt over arealinnspel som ikkje er tatt inn i planforslaget

Kommune	Fjord	Unik ID innspel	Nytt areaformål	Samla vurdering	Kommen-tar
Vaksdal	Sørfjorden	4628-127-2e	Akvakultur		
Vaksdal	Sørfjorden	4628-136	byggje- og anleggsformål.		
Alver	Lurefjorden-Haukåsstraumen	4631-121-2	bygningar og anlegg -		
Alver	Lurefjorden-Haukåsstraumen	4631-121-3	Småbåtanlegg		
Alver	Lurefjorden-Haukåsstraumen	4631-121-4	Småbåtanlegg		
Alver	Lurefjorden-Haukåsstraumen	4631-121-5	Småbåthamn		
Alver	Mangersfjorden-Radfjorden	4631-127-2a	Akvakultur		
Alver	Mangersfjorden-Radfjorden	4631-127-2f	Akvakultur		
Alver	Mangersfjorden-Radfjorden	4631-127-2f-	Akvakultur		
Alver	Osterfjorden-Romarheimsfjorden	4631-127-Ny	Akvakultur		
Alver	Mangersfjorden-Radfjorden	4631-127-Ny	Akvakultur		
Alver	Austfjorden-Hindnesfjorden	4631-127-Ny	Akvakultur		
Alver/Masfj	Austfjorden-Hindnesfjorden	4631-133-2 / 4634-133-2	Akvakultur		Sjå 133-1 og 138-2
Alver	Mangersfjorden-Radfjorden	4631-133-3	Akvakultur		
Alver	Lurefjorden-Haukåsstraumen	4631-144-2	Småbåthamn		
Alver	Osterfjorden-Romarheimsfjorden	4631-148-3	Akvakultur		
Alver	Mangersfjorden-Radfjorden	4631-150-1	Akvakultur		
Austrheim	Austfjorden-Hindnesfjorden	4632-148-2	Akvakultur		
Masfjorden	Austfjorden-Hindnesfjorden	4634-138-1	Akvakultur		
Masfjorden	Austfjorden-Hindnesfjorden	4634-152-1	Akvakultur - torsk		
Gulen	Austfjorden-Hindnesfjorden	4635-128-2	Akvakultur		
Gulen	Mjømnnesund-Kvitenosen	4635-128-Ny1	Akvakultur		

8. Oversikt over aktuelle formål og avsatte areal i planområdet

Tabelloversikt over hovudformål og underformål som er lagt ut i plankartet.

Vi vil produsere eit arealkneskap over hovud- og underformål når arealplanen vert vedteke.

HØYRING

9. Utfordringar som ikkje let seg løyse i planforslaget

I arbeidet med arealplan er det avdekka motstridande interesser som ikkje vil bli løyst i ein arealplan aleine. Ønske om å få til vekst i akvakulturnæringa i området samstundes som ein skal forvalte villaksen og sjøauren på ein berekraftig måte let seg ikkje kombinere slik produksjonen skjer i dag. I tillegg er det utfordring med miljøgifter og tilførsel av næringsstoff.

Planområdet ligg innanfor produksjonsområde 4 (PO4) for akvakultur, som per 2022 er i raud sone. Nordhordland var også eit av dei første områda som det vart starta opp akvakultur og har hatt ei utvikling over lang tid og det er lite nytt areal å finne til nye lokalitetar. Nokon av dei gamle lokalitetane er små og gir ikkje rom for meir «moderne» løysingar som krev meir plass.

I HI sin risikorapport norsk fiskeoppdrett for 2022 er konklusjonen for PO4:

- Høg risiko knytt til dødelegheit hos utvandrande postsmolt laks som følge av utslepp av lakselus frå fiskeoppdrett og
- Høg risiko for negative effektar på sjøaure som følge av utslepp av lakselus
- Høg risiko for ytterlegare genetisk endring av villaksen som følge av rømt oppdrettslaks
- Risikoen for miljøeffektar som følge av utslepp av koppar frå oppdrett er vurdert som høg

Det er difor ikkje noko som tydar på at PO4 vil kome ut av raud sone eller at dette kan løysast aleine i ein arealplan. For akvakulturnæringa representerer eit nedtrekk i produksjonen store verdiar. Året 2021 var det første året at Vestland fylke ikkje var det største fylket i oppdrett. For villaksen og sjøauren er det også tap av store verdiar som følgje av redusert bestand og me er forplikta til å legge til rette for at det kan utvikle seg på ein berekraftig måte.

For å få til ein berekraftig produksjon må der vere verkemidlar som er meir målretta og samordna enn det som er i dag. Det vil vere mogleg å få til ein produksjon som reduserer dei problema som er skildra over. Ei slik endring vil krevje investering i andre teknologiske løysingar som tette anlegg i sjø. Dette er dyrare løysingar når det gjeld investering og til dels drift enn dagens tradisjonelle løysingar. Det vil også vere mogleg å ha ein kombinasjon med ulike tekniske løysingar og produksjon som optimalisert på ein rett måte kan gi god effekt. Utfordringa er at nokon tek investeringa, mens mange får del i gevinsten

– «*Allmenningens tragedie*». Det må difor vere verkemidlar som gjer at dei som gjer investeringa får «betalt» for den. Dette er totalt sett ei komplisert oppgåve, men med dei store verdiane som det er snakk om så bør dette vere interessant både for næringa og det offentlege å arbeide med dette på ein systematisk og koordinert måte.

Dette er presentert for regionale mynde, næring og forskning som seier seg einig i analysen og utfordringane. Det synes å vere semje om at det er behov for endring, men dagens forvaltnin gssystem / regime får ikkje til naudsynt endring fort nok.

Region Nordhordland ser det som naturleg at dette vert eit utviklingsprosjekt som det vert jobba vidare med. Desse utfordringane er presentert for Vestland fylkeskommune i eit møte. Dette vil kre vje at dei ulike verkemidla som ulike regionale mynde har ansvar for vert sett på i ein total vurdering. Regionen tek eit første steg ved å sette klare miljømål i arealplanen.

HØYRING